

VESTIGIA

Archeologie & Cultuurhistorie

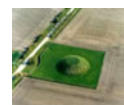

Archeologisch vooronderzoek ten behoeve van de herontwikkeling van het Sociaal
Cultureel Centrum de Snip aan de Dorpsstraat 5-7 te Bleiswijk,
gemeente Lansingerland
Ruimtelijk advies op basis van bureauonderzoek

V2214

Archeologisch vooronderzoek ten behoeve van de herontwikkeling van het Sociaal Cultureel Centrum de Snip aan de Dorpsstraat 5-7 te Bleiswijk, gemeente Lansingerland

Ruimtelijk advies op basis van bureauonderzoek

Rapportnummer: V2214
Projectnummer: V21-4829
ISSN: 1573 - 9406
Status en versie: Concept, versie 1-0
In opdracht van: KuiperCompagnons
Rapportage: [REDACTED]
Plaats en datum: Amersfoort, 20 januari 2022

Niets uit dit werk mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke andere wijze dan ook, daaronder mede begrepen gehele of gedeeltelijke bewerking van het werk, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Vestigia BV

Documentbeheer				
Versie	Status	Datum	Toelichting	Autorisatie
1.0	Concept	20 januari 2022	Eerste concept ter goedkeuring opdrachtgever en bevoegd gezag	

Projectgegevens		
Initiatief	Herontwikkeling	
Toponiem / locatie	Sociaal Cultureel Centrum de Snip, Dorpsstraat 5-7	
Plaats	Bleiswijk	
Gemeente	Lansingerland	
Provincie	Zuid-Holland	
Opdrachtgever	KuiperCompagnons Van Nelleweg 3042 3044 BC Rotterdam	
Contactpersoon	F. Van Avezaath	
Oppervlakte plangebied	Ca. 0,17 ha	
Oppervlakte onderzoeksgebied	Plangebied + buffer 500 m	
Diepte grondwerkzaamheden	Ca. 2,4 m -mv ter hoogte van de duiker, ca. 1 m -mv balken met heipalen	
Huidig grondgebruik	Bebouwde kom	
Zaakidentificatie (Archis3)	5150971100	
Soort onderzoek	Bureauonderzoek	
RD-coördinaten van het plangebied	X 96.136	Y 447.114
Kaartblad (1:25.000)	37F Bleiswijk	
Uitvoerder	Vestigia Archeologie & Cultuurhistorie	
Projectleider	[REDACTED], KNA BO archeoloog/ KNA Prospector MA (38767204)	
Projectmedewerkers	[REDACTED] MA, KNA archeoloog MA (76311464) [REDACTED] MSc (KNA Prospector, actor 66852666)	
Beheer en documentatie	Vestigia Archeologie & Cultuurhistorie E-depot Nederlandse Archeologie (EDNA) via DANS EASY: https://easy.dans.knaw.nl/ui/home	
Bevoegd gezag	Gemeente Lansingerland	
Contactpersoon	[REDACTED]	

Inhoudsopgave

Samenvatting en advies	5
Onderbouwing advies	8
1 Projectomgeving	8
1.1 Afbakening plangebied en consequenties toekomstig gebruik.....	8
1.2 Onderzoeksdoel en -methode	9
2 Beleidskader	10
2.1 Wettelijk kader	10
2.2 Gemeentelijk beleid	10
3 Verwachtingsmodel	12
3.1 Natuurlijk landschap.....	12
3.2 Historisch landschap	13
3.3 Bouwhistorische waarden	18
3.4 Archeologische waarden.....	19
3.5 Tweede Wereldoorlog.....	23
3.6 Gespecificeerde archeologische verwachting.....	23
4 Advies vervolgonderzoek	25
Literatuur.....	26
Digitale bronnen.....	26
Lijst van afbeeldingen, bijlagen en kaarten	27

Afbeelding 1 Luchtfoto plangebied. Bron: Esri Nederland 2021.

Samenvatting en advies

Vestigia *Archeologie & Cultuurhistorie* heeft in opdracht van KuiperCompagnons een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd voor een plangebied aan de Dorpsstraat 5-7 te Bleiswijk, gemeente Lansingerland (*kaart 1; afbeelding 1*). Het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 0,17 ha, en is momenteel deels bebouwd en verhard.

De initiatiefnemer is voornemens de bestaande bebouwing te slopen, en daarna nieuwbouw van (zorg)appartementen te realiseren (*afbeelding 2*). Binnen de huidige bebouwing is een kelder aanwezig (*afbeelding 3*). De kelder blijft behouden binnen de nieuwbouw. Waarschijnlijk wordt deze volgestort, maar dat is momenteel nog niet zeker. Ook de reeds aanwezige duiker blijft behouden. In *bijlage 2* is een grondplan van de huidige bebouwing opgenomen, met in *bijlage 3* het funderingsplan van de nieuwe situatie. De nieuwbouw wordt gefundeerd op balken tot ca. 1 m -mv, met daaronder palen.

Binnen het plangebied geldt een middelhoge archeologische verwachting op het aantreffen van resten daterend uit het Mesolithicum en Neolithicum. Deze verwachting houdt verband met de ligging van het plangebied aan de Delft en de Zuidplas. Deze resten worden op een diepte van ca. 5 m onder maaiveld verwacht. Voor de metaaltijden en de Romeinse tijd geldt een lage verwachting, omdat op basis van de landschappelijke ontwikkeling van het gebied met overstromingen vanuit zee en veenvorming het gebied vermoedelijk te nat was voor bewoning. Resten uit de IJzertijd/Romeinse tijd zouden in principe kunnen voorkomen in en op de top van het veenpakket, voor zover dit nog intact aanwezig is. Door de ontginningen vanaf de Middeleeuwen is dit pakket vermoedelijk grotendeels afgegraven. Ook daardoor is een lage archeologische verwachting voor de periode van de Metaaltijden en Romeinse tijd van toepassing.

Voor de periode Middeleeuwen en Nieuwe tijd geldt een hoge archeologische verwachting. Het plangebied is gelegen binnen de historische kern van Bleiswijk en uit de historische kaarten blijkt dat binnen het plangebied sprake is van bebouwing vanaf de 17^e eeuw. Voorlopers van de huidige bebouwing uit de Late Middeleeuwen/ Nieuwe tijd kunnen nog aanwezig zijn onder de huidige bebouwing. Deze wordt verwacht binnen een meter onder maaiveld, op basis van het in 1996 uitgevoerde onderzoek ten noorden van het plangebied. Tevens kunnen resten van de funderingen van Snippenrust of het Rabobank gebouw aanwezig zijn onder het huidige gebouw. Deze resten kunnen zich direct onder de huidige bebouwing bevinden.

Advies

Het plangebied ligt in de historische kern van Bleiswijk, waar in ieder geval al vanaf de 17^e eeuw sprake is geweest van bebouwing, maar mogelijk nog eerder. Ondanks de verstoringen door de huidige bebouwing is het mogelijk om onder de bestaande bebouwing nog resten van bebouwing of bewoning aan te treffen uit de Late Middeleeuwen/Nieuwe tijd. Het gaat dan met name om funderingen, muurresten of vloeren die bij de bouw en sloop van de huidige en vorige gebouwen mogelijk in de grond zijn achtergebleven, dieper gelegen resten zoals beer- of waterputten, of afval- en ophogingspakketten. Deze resten kunnen mogelijk informatie opleveren omtrent de vroege bewoning van Bleiswijk.

De eerste verstorende ingreep op het terrein bestaat uit de sloop van de bestaande bebouwing. Daarna zal een appartementencomplex op het terrein verrijzen. De kans dat met de geplande werkzaamheden een behoudenswaardige archeologische vindplaats wordt geschaad moet als groot worden ingeschat.

Vestigia *Archeologie & Cultuurhistorie* adviseert op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek om vervolgonderzoek in de vorm van een archeologische begeleiding uit te voeren bij de sloop van de huidige bebouwing onder maaiveld. De bovengrondse sloop kan zonder begeleiding worden uitgevoerd, maar bij het verwijderen van de vloeren en funderingen dient wel een archeoloog aanwezig te zijn. Op basis hiervan kan een inschatting worden gemaakt of ook bij het uitgraven van de bouwkuip nog een begeleiding noodzakelijk is, of dat bij de bouw/sloop van de voorgaande bebouwing reeds alle resten verloren zijn gegaan.

Het is aan het bevoegd gezag, de gemeente Lansingerland, om op basis van dit rapport en het hierin geformuleerde advies een besluit te nemen ten aanzien van eventueel vervolgonderzoek of het beëindigen van het archeologisch onderzoeksproces.

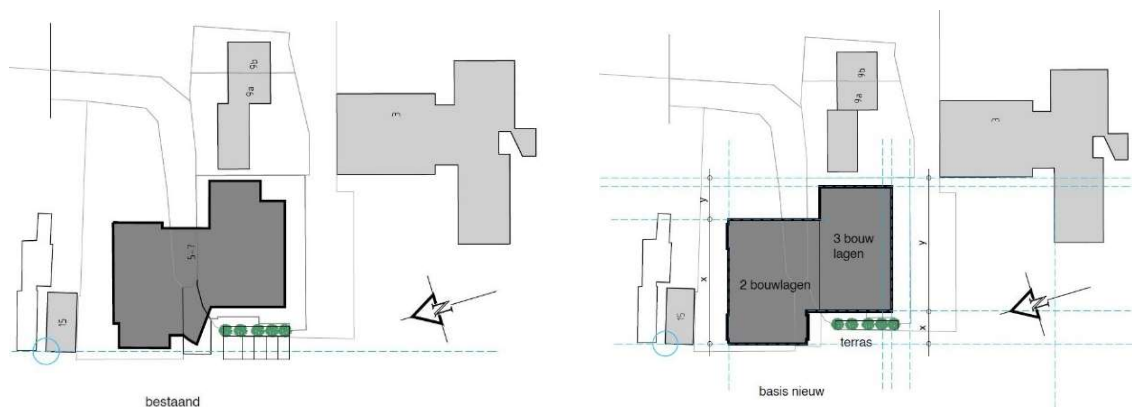
Onderbouwing advies

1 Projectomgeving

1.1 Afbakening plangebied en consequenties toekomstig gebruik

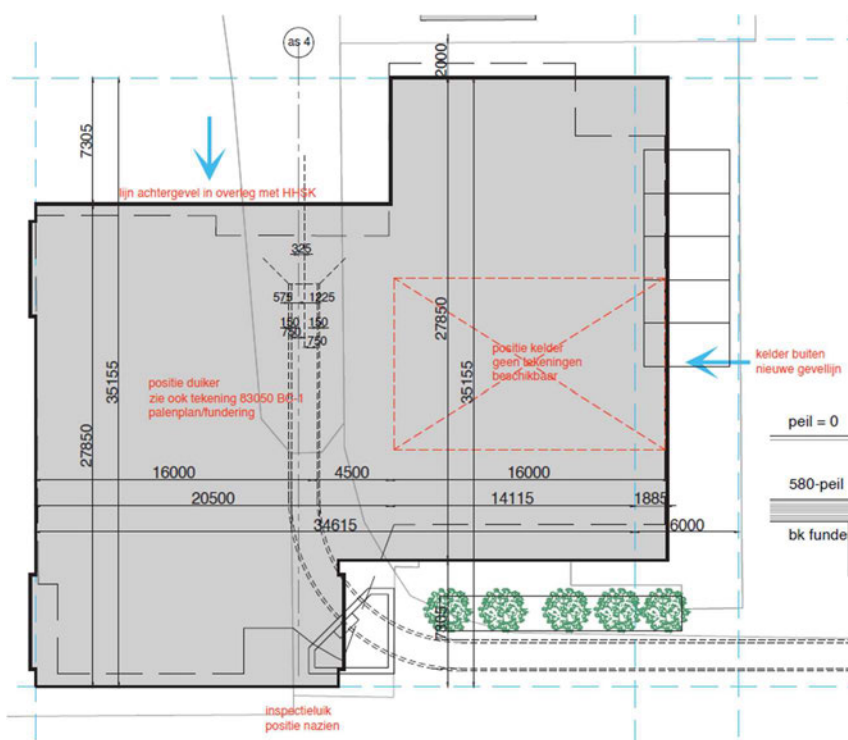
Vestigia Archeologie & Cultuurhistorie heeft in opdracht van KuiperCompagnons een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd voor een plangebied aan de Dorpsstraat 5-7 te Bleiswijk, gemeente Lansingerland (*kaart 1, afbeelding 1*). Het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 0,17 ha, en is momenteel deels bebouwd en verhard.

De initiatiefnemer is voornemens de bestaande bebouwing te slopen, en daarna nieuwbouw van (zorg)appartementen te realiseren (*afbeelding 2*). Binnen de huidige bebouwing is een kelder aanwezig (*afbeelding 3*). De kelder blijft behouden binnen de nieuwbouw. Waarschijnlijk wordt deze volgestort, maar dat is momenteel nog niet zeker. Ook de reeds aanwezige duiker blijft behouden. In *bijlage 2* is een grondplan van de huidige bebouwing opgenomen, met in *bijlage 3* het funderingsplan van de nieuwe situatie. De nieuwbouw wordt gefundeerd op balken tot ca. 1 m -mv, met daaronder palen.

Afbeelding 2 Bestaande situatie in vergelijking met de nieuwe situatie. Bron: KuiperCompagnons / Houweling Architecten.

Voorafgaand aan de ontwikkelingen dient in kaart gebracht te worden of zich binnen het plangebied behoudenswaardige archeologische waarden (zouden kunnen) bevinden, die tegen de achtergrond van de bodemingrepen gevaar lopen. Gezien de aard en voorgenomen diepte van de ingrepen kunnen deze naar verwachting tot in het relevante archeologisch niveau reiken.

Afbeelding 3 Aanduiding van de duiker en de kelder binnen de nieuw te realiseren bebouwing. Bron: KuiperCompagnons / Houweling Architecten.

1.2 Onderzoeksdoel en -methode

Doel van het archeologisch bureauonderzoek is vast te stellen of er in het plangebied sprake is (of kan zijn) van archeologische resten die door de ingrepen verstoord dreigen te worden en, indien mogelijk, uitspraken te doen over de waarde hiervan in termen van fysieke en inhoudelijke kwaliteit zoals zeldzaamheid en gaafheid. Hiertoe is een bureauonderzoek verricht, waarbij voor het plangebied een specifiek archeologisch verwachtingsmodel is opgesteld. Vervolgens is een advies geformuleerd in het kader van de cyclus van de Archeologische Monumentenzorg (AMZ). Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 4.1), protocol 4002 Bureauonderzoek.

2 Beleidskader

2.1 Wettelijk kader

De zorgplicht voor het archeologisch erfgoed is uitgewerkt in de Monumentenwet 1988 en in de wijziging hierop; de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz, 2007). Een deel van de Monumentenwet is per 1 juli 2016 opgegaan in de Erfgoedwet. Het overige deel zal te zijner tijd opgaan in de Omgevingswet. Tot die tijd blijven die artikelen die niet zijn overgegaan naar de Erfgoedwet van kracht zoals ze in de Monumentenwet van 1988 zijn benoemd.

De Wamz vormde de implementatie van het Verdrag van Malta dat in 1992 door diverse Europese lidstaten is ondertekend. Hierin wordt gesteld dat het streven is archeologisch erfgoed in de bodem te beschermen en daarmee te behouden. Om dit te kunnen doen moet archeologisch erfgoed ingepast worden in de ruimtelijke ordening. Een ander uitgangspunt is dat indien behoud in de bodem (*in situ*) niet mogelijk is, de verstoorder onderzoek naar de archeologische waarden moet betalen. In de praktijk zijn dit de kosten voor de archeologische monumentenzorg cyclus (AMZ-cyclus).

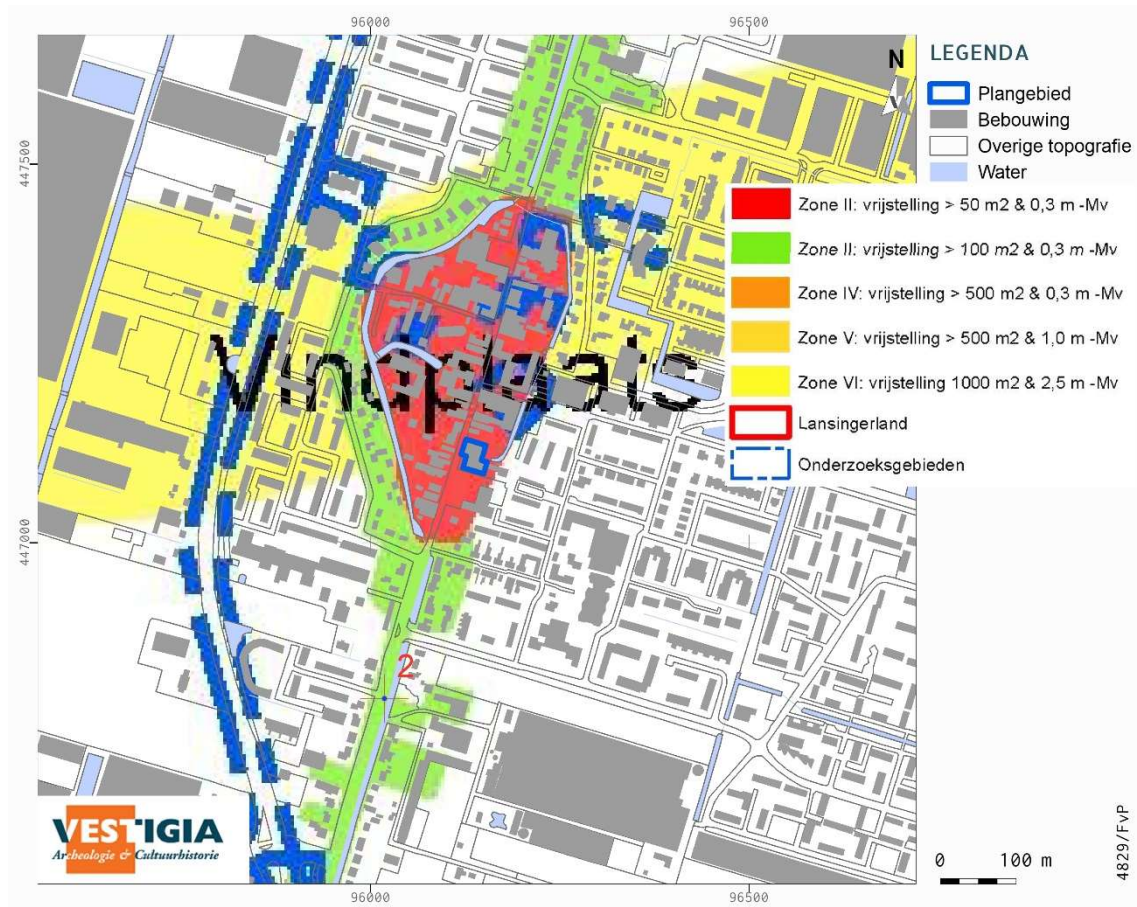
Met de invoering van de Wamz werden gemeenten verplicht om archeologiebeleid te ontwikkelen omdat artikel 38a van de Monumentenwet 1988 bepaalde dat de gemeenteraad bij de vaststelling van een bestemmingsplan en bij de bestemming van de in het plan begrepen grond rekening houdt met de in de grond aanwezige dan wel te verwachten monumenten. Met invoering van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro, 2008) werd de archeologie definitief verankerd in de ruimtelijke ordening. Bepaald werd dat gemeenten na maximaal 10 jaar een bestemmingsplan moeten herzien of vernieuwen (daarbij rekening houdend met de archeologie op grond van de Monumentenwet 1988).

Op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo, 2010) zijn burgemeester en wethouders bevoegd gezag in het kader van de omgevingsvergunning. Op grond van de Ontgrondingenwet zijn Gedeputeerde Staten bevoegd gezag in het kader van de ontgrondingsvergunning, voor andere gronden dan bij ministeriële regeling aan te wijzen rijkswateren. Ook is de provincie op grond van de Wro bevoegd gezag wanneer sprake is van een Provinciaal Inpassingsplan (PIP). Wanneer sprake is van een Rijksinpassingsplan (RIP) is het rijk bevoegd gezag. Verder is de minister van Infrastructuur en Waterstaat bevoegd gezag ten aanzien van de bodem en oevers van rijkswateren op grond van de Waterwet. Voor werkzaamheden die een wettelijk beschermd archeologisch rijksmonument wijzigen of verstoren, is een vergunning nodig van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed verleent deze vergunning namens de minister.

2.2 Gemeentelijk beleid

Het plangebied ligt in de historische kern van Bleiswijk, en heeft op de gemeentelijke archeologische beleidskaart de aanduiding Zone II (*afbeelding 4*). Hiervoor geldt dat ingrepen groter dan 50 m² en dieper dan 30 cm -mv onderzoeksplichtig zijn. Deze vrijstellingsgrens is ook opgenomen in het bestemmingsplan Centrum Bleiswijk (vastgesteld 29-11-2012), waar het plangebied in een zone met dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie 2' ligt.¹

¹ K oosterman 2016 en NL. MRO.1621.BP00088 VAST.

Afbeelding 4 Het plangebied op de archeologische waarden- en beleidskaart Lansingerland. Bron: Kloosterman 2016.

3 Verwachtingsmodel

3.1 Natuurlijk landschap

Het plangebied ligt in het westelijk veengebied langs de rivier de Rotte.² Binnen het plangebied is circa 8 á 9 meter aan sediment afgezet in de laatste geologische periode, het Holocene (circa 10.000 jaar geleden tot heden).³

Onder de holocene afzettingen zijn rivierafzettingen van de Formatie van Kreftenheye aanwezig. Deze afzettingen bestaan voornamelijk uit grof zand en grind, aangezien het sediment door vlechtende rivieren is afgezet. De top van deze afzettingen bestaat echter uit een kleilaag die het Laagpakket van Wijchen wordt genoemd.

Aan het begin van het Holocene verbeterde het klimaat en stabiliseerden de rivieroeveren. Hierdoor kregen de rivieren een meanderend verloop met een enkele geul. Hierbij werden verschillende afzettingen gedeponeerd, namelijk bedding-, oever- en komafzettingen. De beddingafzettingen werden onderaan de geul afgezet met de hoogste stroomsnelheden. Daarom zijn hier de meest grofkorrelige sedimenten afgezet zoals zand en grind. Naast de geul ontstonden oeverwallen. Deze overstroonden enkel bij snelstromend hoogwater en de sedimenten waren daarom relatief grofkorrelig met zandige klei. Buiten de oeverwallen lag het komgebied. Deze kon overstromen met langzaam stromend water. Daarom is hier enkel zware klei afgezet. Tijdens rustige periodes kon in het komgebied veen groeien. Binnen het plangebied kunnen afzettingen worden aangetroffen van de Delft stroomrug (*kaart 2c*). Deze stroomrug was actief tussen 7.560 en 6.300 voor Christus. Deze stroomrug is echter net ten noorden van het plangebied gekarteerd waardoor er even goed alleen komafzettingen van aanwezig konden zijn.

Rond 4.000 voor Christus liet de stijgende zeespiegel liet gelden en kwam het plangebied in een getijdengebied te liggen. Hierbij werd klei en zand gelaagd afgezet vanwege de eb- en vloedstromen. De afzettingen die hierbij werden afgezet zijn in een nabijgelegen boring aangetroffen vanaf het maaiveld tot een diepte van 4,6 meter beneden maaiveld.⁴ Rond 5.000 jaar geleden was er echter een kentering in de zeespiegelstijging. Omdat de ijskappen in Scandinavië en Noord Amerika vrijwel volledig waren gesmolten stakte de zeespiegelstijging. Omdat er nog steeds een grote aanvoer van sedimenten was door de rivieren konden de zeeduinen zich ten westen van het plangebied ontwikkelen. Dit, in combinatie met de verzanding van de Rijn-Maasmonding, zorgde ervoor dat het plangebied buiten de mariene invloedssfeer kwam te liggen. Er was echter nog steeds een neerslagoverschot die slecht afwaterde. Hierdoor verdronk het landschap nogmaals en werd het onderdeel van een veengebied. De veenpakketten die hier groeiden worden gerekend tot het Hollandveen, onderdeel van de Formatie van Nieuwkoop.

Binnen het veengebied ontstonden riviertjes die het overvloedige water afvoerden en zelf uitgroeiden tot significante stroomruggen. Een daarvan was de Rotte die circa 1400 meter ten oosten van het plangebied stroomde. Deze rivier waterde de veenbult af in de Rijn-maasdelta in het zuiden. In 1.270 na Christus werd deze rivier afgedamd nabij het huidige Rotterdam. In de Late Middeleeuwen vonden er grote veranderingen plaats. De veengebieden werden afgeturfd om in brandstof voor de steden te voorzien. Hierbij werd bijna al het aanwezige veen afgegraven tot aan de onderliggende getijdenafzettingen. Voor de afwatering werden molens en sloten gebruikt om het water in de rivier de Rotte te loodsen. De oevers van de rivier, die uit veen bestaan zijn niet vergraven en oxideren door de aanwezigheid van water in de rivieren niet.

² Berendsen 1997.

³ www.dino-oket.nl/ondergrondgegevens, boring B37 1788.

⁴ www.dino-oket.nl/ondergrondgegevens, boring B37 1788.

Op de geomorfologische kaart (*kaart 2a*) is het plangebied gekarteerd als onderdeel van de bebouwde kom. De niet bebouwde omgeving van het plangebied is echter vrijwel volledig gekarteerd als een vlakte van Getij-afzettingen. Op basis van DINO-boringen in de directe omgeving kan ervan worden uitgegaan dat het Hollandveen binnen het plangebied nagenoeg geheel zal zijn vergraven, en dat de Wormer-afzettingen aan het oppervlakte liggen.⁵ Op de bodemkaart (*kaart 2b*) is het plangebied gekarteerd als warmoezerijgrond. Warmoezerijgronden zijn heterogene bodems met een 30 tot 60 centimeter dikke humeuze laag doordat er veel bemesting heeft plaatsgevonden.

Op het AHN (*afbeelding 5*) is te zien dat het centrum van Bleiswijk en daarmee ook het plangebied hoger gelegen is dan de omgeving (ca. 1,2 - 1,7 m -NAP versus ca. 3,5 - 5,5 m -NAP). Dit houdt verband met de afgraving van het veen rondom het centrum, en de graduele ophoging binnen de dorpskern.

Afbeelding 5 Plangebied aangeduid op Actueel Hoogtemodel Nederland. Bron: ahn.nl

3.2 Historisch landschap

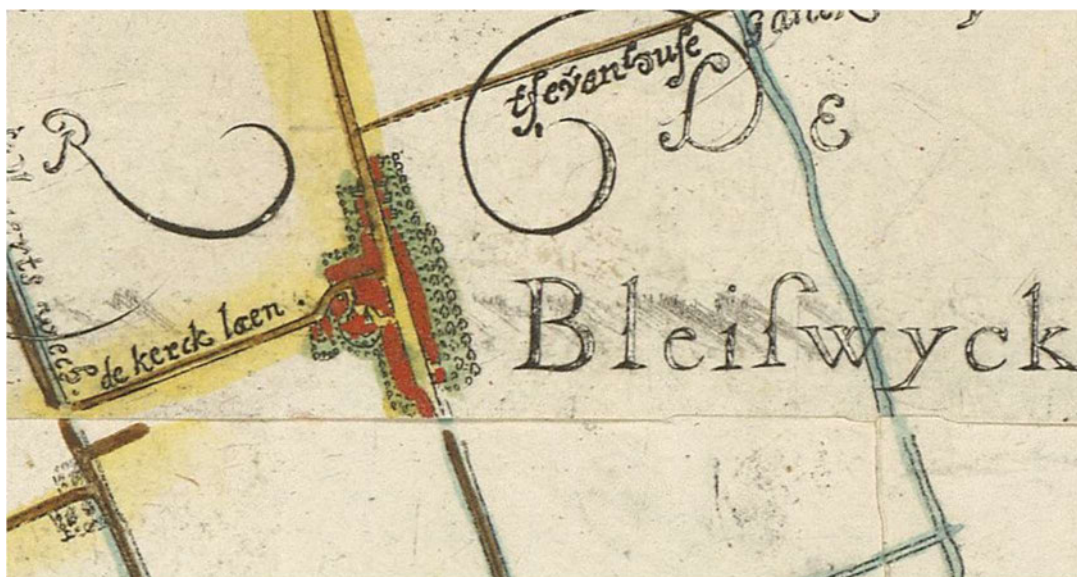
Historisch-geografische ontwikkeling

Vanaf de 12^e/13^e eeuw wordt het gebied rondom Bleiswijk ontgonnen, waarbij de Rotte ten oosten van het plangebied voor de afwatering wordt gebruikt. De ontginning rondom Bleiswijk vindt plaats door middel van de grootschaligere en systematische cope-ontginningen, waarbij de afmetingen voor de kavels vastliggen op 1250 meter lengte en 115 m breedte. Op de kop van de kavels stonden de boerderijen op gelijke afstand, waardoor zich het karakteristieke boerderijlint vormde. Bleiswijk wordt genoemd vanaf

⁵ www.dino.oket.n /ondergrondgegevens, boringen B37 0560, B37 1785 en B37 1781.

de 13^e eeuw op een oorkonde met de melding van de verkoop van veenontginningen. In de 11^e eeuw zou reeds een slot Kranenburg aanwezig zijn, maar hiervan zijn nooit resten aangetroffen. Tot de 18^e eeuw nam de bewoning steeds verder toe, maar doordat 80% van het grondgebied inmiddels uit water bestond door de grootschalige veenontginningen en afslag, halveerde in de 18^e eeuw het bevolkingsaantal. Uit de groeiperiode tussen de 13^e en de 17^e eeuw is voor zover bekend geen bebouwing bewaard gebleven. Aan het einde van de 18^e eeuw worden de polders van Bleiswijk in 10 jaar tijd drooggelegd. Tot de Tweede Wereldoorlog groeide de bewoning geleidelijk aan weer. Na de oorlog nam de bevolking sterk toe door toestroom vanuit het verwoeste Rotterdam. Bleiswijk verliest dan de karakteristieke lintbebouwing, en groeit sterk door de aanbouw van nieuwe woonwijken.⁶

Deze ontwikkeling is goed te volgen op de historische kaarten. De eerste beschikbare kaart uit 1611 laat de lintbebouwing van Bleiswijk duidelijk zien (*afbeelding 6*). Op de volgende kaart uit 1684 (*afbeelding 7*) is gedetailleerder en is de watergang rondom de historische kern duidelijk te herkennen en daarmee ook mogelijke bebouwing binnen het plangebied. Het noordelijke deel lijkt bebouwd te zijn, terwijl het zuidelijke deel volgens deze kaart vermoedelijk nog onbebouwd is.

Afbeelding 6 Uitsnede van de kaart van Balthasar Florisz. van Berckenrode uit 1611. Bron: Nationaal Archief (NL-HaNA_4.ZHPB4_83.1)

⁶ [https://rce.webgispub.ishr.nl/user/uploads/pdfs/Cu tGis/Schie and.pdf](https://rce.webgispub.ishr.nl/user/uploads/pdfs/Cu%20tGis/Schie%20and.pdf) en [https://www.ovmb.nl/historie bleiswijk](https://www.ovmb.nl/historie%20bleiswijk).

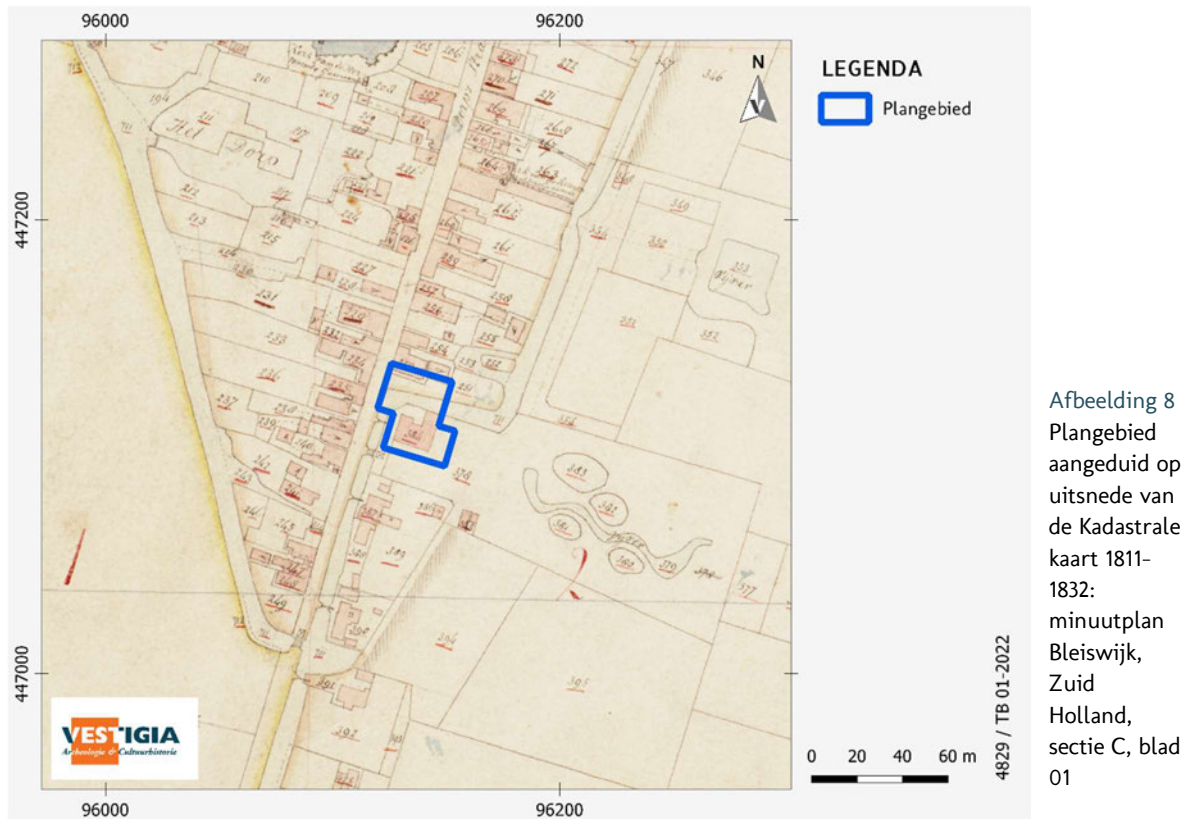

Afbeelding 7 Uitsnede van Het Hooge Heemraedtschap van Schielandt door J.J. Stampioen (1684). Bron:

Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard.

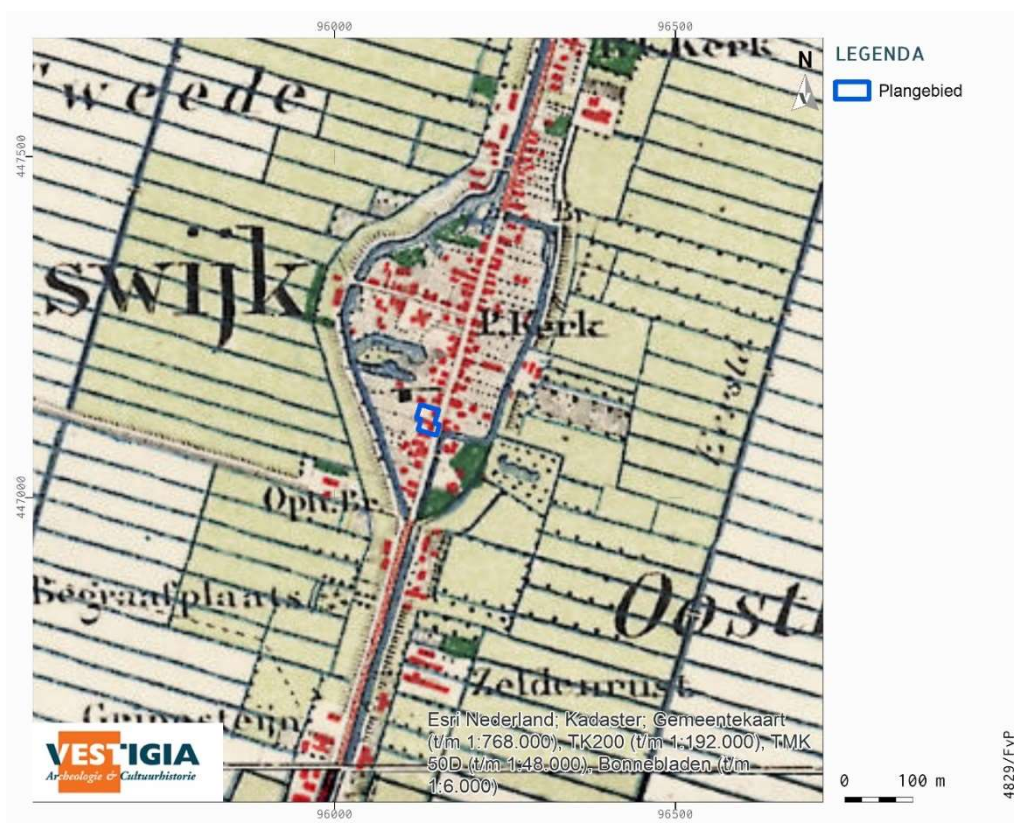
De eerste echt gedetailleerde en betrouwbare kaart is de Kadastrale Minuutplan van 1811-1832 (*afbeelding 8*). Hierop is te zien dat binnen het plangebied bebouwing en een watergang aanwezig zijn. Deze watergang is nu nog steeds aanwezig, enkel niet meer zichtbaar in het straatbeeld. Ten noorden van de watergang is het plangebied gelegen op de percelen 250 en 251. Hierop is een huis met schuur en een tuin gelegen en zijn het bezit van de Erven Zeger Zwart.⁷ Ten zuiden van de watergang is ook bebouwing aanwezig op de percelen 384 en 378. Deze zijn eigendom van Thymon Abraham Elsevier, waarbij het perceel 378 beschreven is als 'lustplaats' en 384 als 'huis met erf'. Tenslotte heeft de watergang ook een vermelding op de oorspronkelijk aanwijzende tafels als onderdeel van 'de drooggemaakte polders van Bleiswijk Berg, schenkhoecken Hillergersberg' met de aanduiding 'visscherij'.

⁷ Kadastrale kaart 1811-1832: oorspronkelijke aanwijzende tafels Bleiswijk, Zuid-Holland, sectie C, blad 008 (OAT08022C008).

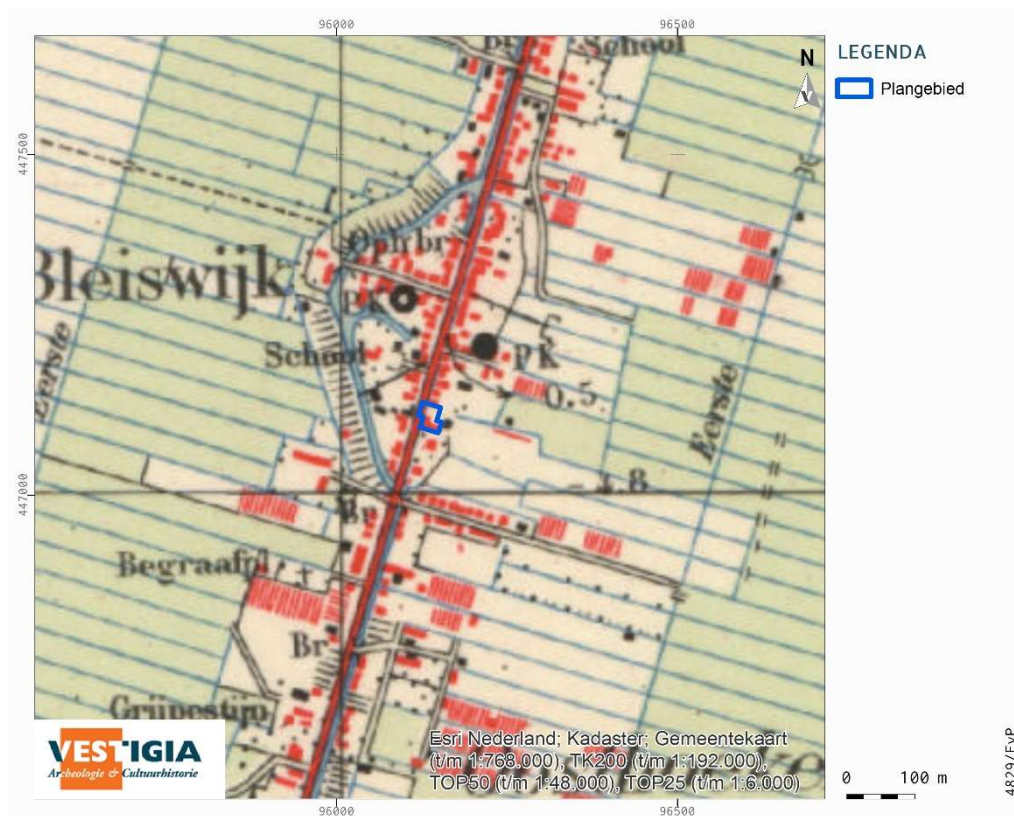

(MIN08022C01). Bron: RCE Beeldbank.

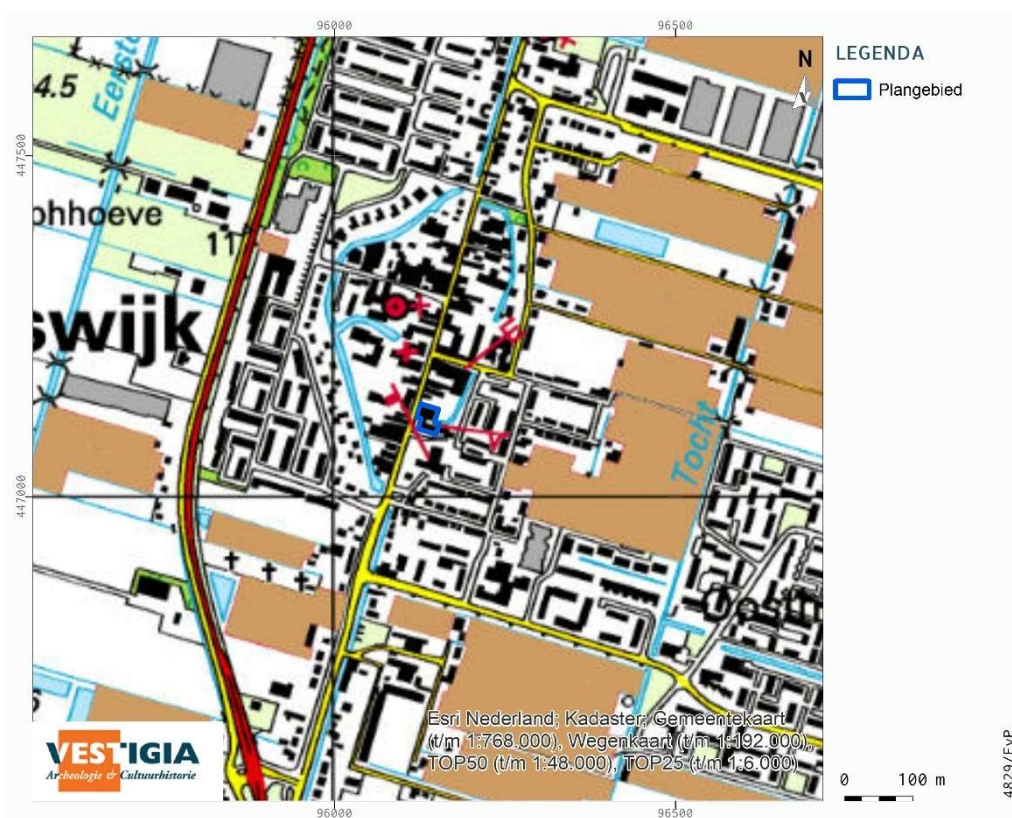
Hoewel de kaart niet helemaal goed te georefereren blijkt, is te zien dat het plangebied op de Topografische kaart van 1900 weer onbebouwd is (*afbeelding 9*). Vanaf 1950 (*afbeelding 10*) komt daar weer verandering in en lijkt de bebouwing tot 2000 (*afbeelding 11*) verder uitgebreid te worden tot de huidige bebouwing.

Afbeelding 9 Plangebied aangeduid op uitsnede van de Bonnekaart 1900. Bron: Esri Nederland.

Afbeelding 10 Plangebied aangeduid op uitsnede van de Topografische kaart 1950. Bron: Esri Nederland.

Afbeelding 11 Plangebied aangeduid op uitsnede van de Topografische kaart 2000. Bron: Esri Nederland.

Historische situatie en mogelijke verstoringen

Het plangebied is momenteel bebouwd. Op de Verstoringsbronnenkaart van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed is ter hoogte van het plangebied geen kartering aangegeven.⁸ Ook ligt het plangebied niet ter hoogte van 20^e-eeuwse landinrichtingsprojecten. Bij het Bodemloket is voor het plangebied geen meldingen beschikbaar.⁹

3.3 Bouwhistorische waarden

Voor bouwhistorische waarden zijn de volgende bronnen geraadpleegd:

- het rijksmonumentenregister;¹⁰
- de lijst van gemeentelijke monumenten in Bleiswijk;¹¹
- de MIP-objecten;¹²
- de Cultuurhistorische atlas van de provincie Zuid-Holland;¹³
- de kadastrale minuut 1811-1832;¹⁴

⁸ Deze kaart is een selectie uit het bestand 'Vergraven Gronden', van WUR. In 2012 is er door A terra een GIS bestand samengesteld met een overzicht van grondbewerkingen, ophogingen en afgravingen, waarbij de opbouw van het bodemprofiel tot ten minste 40 cm diepte is gewijzigd. Hiervoor is informatie opgevraagd bij instanties en organisaties die werkzaamheden (aten) uitvoeren en/of administreren in verband met vergunningverlening en instanties die landgebruik in kaart brengen.

⁹ <https://www.bodemloket.nl/>.

¹⁰ <https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/>.

¹¹ <https://www.ansingerand.nl/directie-en-sport-cultureel-erfgoed/monumenten-bleiswijk/>.

¹² <https://www.cultureelerfgoed.nl/publicaties/publicaties/2019/01/01/mip-objecten>.

¹³ <https://pzh.b3p.nl/viewer/app/Cultureel-historische-atlas>.

¹⁴ <http://beeldbank.cultureelerfgoed.nl/>.

- de Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG);¹⁵

Binnen het plangebied liggen geen rijksmonumenten of MIP-objecten.¹⁶ In het centrum van Bleiswijk staan Leilinden van meer dan 200 jaar oud. De bomen zijn aangeduid als gemeentelijk monument (BL1). Op de Cultuurhistorische atlas van Zuid-Holland valt het plangebied binnen de aanduiding stads- en Dorpskernen. Bij deze aanduiding behoort een hoge archeologische verwachting. Het direct omringende gebied van de dorpskern heeft een hoge verwachting voor sporen welke dieper dan 5 m onder maaiveld zijn gelegen in de buffer rond stroomgordels en geulafzettingen. Hierboven worden oude zeeafzettingen met en zonder veen verwacht waarvoor geen of een lage archeologische verwachting geldt.

Het plangebied is momenteel bebouwd. Volgens de BAG-viewer is het oorspronkelijke bouwjaar 1983. Echter uit de historische kaarten blijkt dat er zeker al sprake is van bebouwing vanaf de 17^e eeuw. Er is geen sprake van continue bewoning, zoals ook blijkt uit de Bonnekaart uit 1900. Het gebouw is uit de Nieuwe tijd bekend als de 'Snippenrust' die tot 1950-1960 op deze locatie zou hebben gestaan, hoewel dit niet uit de historische kaarten blijkt. Na de sloop wordt een kleiner gebouw geplaatst dat de Rabobank, dan nog Boerenbank huisvest. Later wordt dit gebouw uitgebreid. Vanaf 1970 is het gebouw van de gemeente.¹⁷ De oudere bebouwing is daarmee vermoedelijk onder de huidige gebouw uit 1983 gelegen of mogelijk door deze bebouwing verstoord. In *bijlage 2* is een grondplan van het huidige gebouw opgenomen. Hieruit blijkt dat vooral funderingen aanwezig zijn ten westen van de huidige kelder. De diepte van deze funderingen is niet bekend.

3.4 Archeologische waarden

Voor de archeologische gegevens omtrent het onderhavige plangebied is het Archeologisch Informatiesysteem (Archis) geraadpleegd, dat alle geregistreerde archeologische monumenten, onderzoeken en vondstlocaties bevat (*kaart 3*). Archeologische monumenten zijn terreinen met een (hoge/zeer hoge) archeologische waarde, die ofwel fysiek (wettelijk en juridisch) beschermd worden, ofwel een planologische bescherming hebben waarbij in het bestemmingsplan voorschriften voor het gebruik zijn opgenomen. Vondstlocaties zijn locaties waar archeologische vondsten zijn gedaan. Deze zijn al dan niet gekoppeld aan een archeologisch onderzoek.

Binnen een straal van 500 m rondom het plangebied zijn geen AMK-terreinen aanwezig. In dezelfde straal zijn wel 5 vondstlocaties en 19 archeologische onderzoeken (*tabel 1*) bekend. De vondstlocaties bevinden zich allen te noorden van het plangebied. De dichtstbijzijnde locatie (ca. 100 m ten noorden) betreft een archeologische begeleiding van de herinrichting van het Kranenburgplein door de Oudheidkundige Vereniging en Museum Bleiswijk (3222206100). Hierbij zijn funderingsresten aangetroffen daterend uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd. Onder deze resten is nog vroegmiddeleeuws aardewerk aangetroffen in een zwarte veenlaag (ca. 2 m -mv).

Een drietal vondstlocaties bevinden zich ca. 200 m ten noorden van het plangebied, ter hoogte van het Zwaanshof. Deze vondstlocaties houden verband met verschillende fasen van archeologische onderzoek. Op het volledige terrein is een booronderzoek uitgevoerd, waarbij is aangetoond dat er resten van

¹⁵ <https://bagviewer.kadaster.nl/>.

¹⁶ Het Monumenten Inventarisatie Project (MIP) was een landelijk project dat de Rijksdienst tussen 1986 en 1995 uitvoerde met als doel om per gemeente de waarde van gebouwen en andere monumenten te beschrijven en waarderen. De documentatie van MIP objecten is nog steeds relevant, maar niet meer actueel. Het is mogelijk dat objecten sinds de inventarisatie ingrijpend gewijzigd of zelfs gesloopt zijn. Sommige MIP objecten zijn later aangewezen als rijksmonument of gemeentelijk monument.

¹⁷ Telefonisch overdracht van dhr. G. van der Knaap (voorzitter OVMB) op 12-1-2022.

bewoning vanaf de Late Middeleeuwen konden voorkomen binnen het plangebied. De archeologische indicatoren werden allen binnen 2 m onder maaiveld aangetroffen (2108205100).¹⁸ Aansluitend is in twee fasen een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd (2126885100 en 2172203100). Het eerste onderzoek diende ter toetsing van de uitkomsten van het booronderzoek. Nieuwe tijdse sporen zouden slechts op hoofdlijnen worden gedocumenteerd en het onderzoek zou zich voornamelijk richten op eventueel aanwezige (laat)middeleeuwse resten. Omdat in de eerste fase een tweetal laat middeleeuwse sporen zijn aangetroffen wordt een tweede proefsleuvenonderzoek met mogelijke doorstart onder de nog aanwezige bebouwing geadviseerd.¹⁹ Bij deze tweede fase zijn sporen aangetroffen van Nieuwe tijdse bewoning. De enige laatmiddeleeuwse resten betreffen vondsten in de vulling van een kavelsloot en een opvulling van een natuurlijke depressie. Ook is een kleine greppel met huishoudelijk afval aangetroffen uit de Late Middeleeuwen en een poer uit de Late Middeleeuwen aangetroffen, maar deze kon mogelijk ook uit de Nieuwe tijd dateren. De resten werden niet behoudenswaardig gevonden, waardoor binnen het terrein geen doorstart naar een opgraving heeft plaatsgevonden.²⁰

De laatste vondstlocatie is gelegen op ca. 280 m ten noorden en houdt verband met een archeologische begeleiding (3981997100). Onder de voormalige school zijn nog resten van bebouwing en landgebruik aangetroffen. De resten zijn echter behoorlijk verstoord door de bouw van de school in de 19^e eeuw. De archeologische dubbelbestemming dient echter gehandhaafd te worden omdat in de diepere ondergrond nog archeologische resten kunnen voorkomen. De begeleiding heeft plaatsgevonden tot de diepte van de verstorende werkzaamheden (ca. 1 m -mv).²¹

¹⁸ Van Wi gen 2006.

¹⁹ Van Wi gen 2008.

²⁰ D hondt 2009.

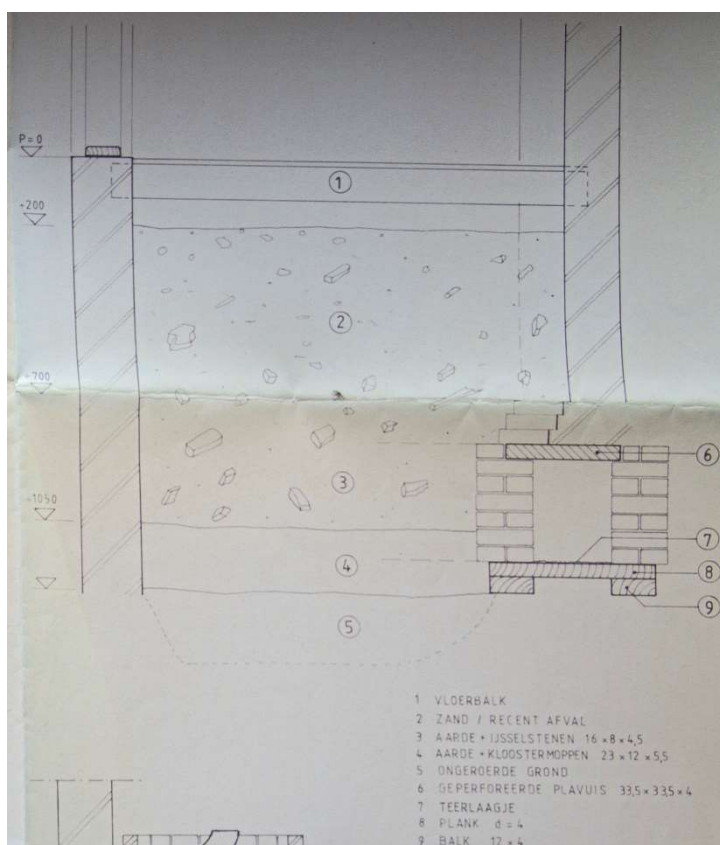
²¹ Corver 2016.

Archis3 ZaakID	Archis2 OMG	Jaar	Type onderzoek	Toponiem	Plaats
2037988100	4448	1998	verwervingswijze niet te bepalen	Kranenburgplein	Bleiswijk
2108205100	15688	2006	archeologisch: boring	Dorpsstraat	Bleiswijk
2126885100	18408	2006	archeologisch: proefputten/proefsleuven	Dorpstraat	Bleiswijk
2172203100	24871	2007	archeologisch: opgraving	Dorpsstraat 65	Bleiswijk
2217597100	31349	2008	archeologisch: boring	Rembrandtlaan 43-45	Bleiswijk
2264090100	37871	2009	archeologisch: verwachtingskaart	Gemeente Lansingerland	Berkel en Rodenrijs
2308121100	43893	2010	archeologisch: boring	Kerkstraat 6	Bleiswijk
2333280100	47294	2011	archeologisch: bureauonderzoek	Frederik Hendrikstraat	Bleiswijk
2391974100	54976	2012	archeologisch: bureauonderzoek	N209	Bleiswijk
2394533100	55295	2013	archeologisch: boring	Zwaanshof-Dorpsstraat	Bleiswijk
2410116100	57323	2013	archeologisch: bureauonderzoek	Dorpsstraat 62 te Bleiswijk	Bleiswijk
2432927100	60296	2014	archeologisch: boring	Rembrandtlaan 44 Bleiswijk	Bleiswijk
3981997100	n.v.t.	2015	archeologisch: begeleiding	De Vluchtheuvel	Bleiswijk
3994405100	n.v.t.	2016	archeologisch: boring		Bleiswijk
4565139100	n.v.t.	2017	archeologisch: bureauonderzoek		Bleiswijk
4568355100	n.v.t.	2017	archeologisch: bureauonderzoek		Bleiswijk
4568363100	n.v.t.	2017	archeologisch: boring		Bleiswijk
4623645100	n.v.t.	2018	archeologisch: bureauonderzoek		Bleiswijk
4887082100	n.v.t.	2020	archeologisch: boring	Schildersbuurt	Bleiswijk

Tabel 1 Archis onderzoeksmeldingen binnen 500 m van het plangebied. Bron: Archis.

De meest dichtbij zijnde onderzoekslocatie aan de noordzijde van het plangebied ligt op ca. 50 m afstand, aan het Kranenburgplein (2037988100). Het betreft een archeologische begeleiding uitgevoerd door de Archeologische vereniging de Wende. Het toenmalige pand zou gesloopt worden en ter hoogte van twee kleine locaties is de vloer verwijderd. Op ca. 70 cm onder het vloerniveau werd een laag met ijsselsteentjes aangetroffen. Daaronder op ca. 1 m is een laag aangetroffen van aarde en kloostermoppen (afbeelding 12). Deze duiden op middeleeuwse bewoning. Onder deze laag werd nog een laag met ongeroerde grond aangetroffen.²²

²² Briefrapport van R. Tousain uit 29 juni 1996, ontvangen van G. van der Knaap (voorzitter OVMB) per mail op 13-1-2022.

Afbeelding 12 Dwarsprofiel opgenomen door Archeologische vereniging De Wende in 1996. Bron: Briefrapport R. Toussain 1996.

Dan zijn er nog een aantal booronderzoeken ten westen van het plangebied uitgevoerd welke hier besproken dienen te worden. In eerste instantie een viertal onderzoeken buiten het historische centrum. Op ca. 250 m ten noordwesten heeft een booronderzoek plaatsgevonden (3994405100). Uit het booronderzoek blijkt dat binnen het terrein sprake is van een dik ophoogpakket. Daarnaast bleek er voornamelijk sprake van getijafzettingen waardoor het gebied vermoedelijk te nat is geweest voor bewoning en is de top van het veen op deze locatie niet meer intact. Dit alles tezamen met de ligging buiten de historische dorpskern leidt tot het vrijgave van het terrein voor ontwikkeling.²³

Ten noordwesten van dit onderzoek zijn twee onderzoeken uitgevoerd, één in 2008 (2217597100) en één in 2014 (2423927100). Bij de eerste is een restant van het Hollandveenpakket aangetroffen op ca. 2,6 m onder maaiveld. Echter is geen sprake van archeologische lagen, waardoor geen vervolgonderzoek wordt geadviseerd.²⁴ Bij het tweede onderzoek was geen sprake van een restant veen. Binnen dit noordelijkste plangebied zijn enkel getij-vlakteafzettingen waargenomen.²⁵

Ten westen van het plangebied is in het kader van rioolvervangings in de Schildersbuurt (ca. 120 m) een groot gebied onderzocht d.m.v. een booronderzoek (4887082100). Het onderzoeksgebied bevindt zich bijna volledig ter hoogte van de stroomgordel de Delft, waarvan dan ook afzettingen in de boringen zijn aangetroffen. Echter bleek op veel locaties dat deze afzettingen door latere zee-doorbraken zijn geërodeerd. Resten uit het Mesolithicum zijn daarmee waarschijnlijk verspoeld. Daarnaast bleek ook het verwachte laagpakket van Wormer grotendeels verstoord te zijn. Enkel in het noorden restanten van

²³ Na es 2016.

²⁴ Van den Bosch 2008.

²⁵ Arkema & Van Boste en 2014.

veen aangetroffen, waardoor hier nog wel archeologische resten uit de late middeleeuwen verwacht kunnen worden. In het zuiden zijn nog resten aangetroffen welke mogelijk verband houden met een boerenerf van de Kadastrale minuutplannen. Binnen deze zones is een archeologische begeleiding geadviseerd.²⁶

Als laatste is nog een booronderzoek ca. 135 m ten noordwesten van het plangebied uitgevoerd ter hoogte van de historische kern van Bleiswijk, nabij de kerk (2308121100). Hieruit is gebleken dat de top van het veen verstoord is door recente bebouwing en sloopwerkzaamheden.²⁷

3.5 Tweede Wereldoorlog

Het plangebied ligt op de Indicatieve Kaart Militair Erfgoed (IKME) niet binnen een zone waarin een verhoogde verwachting bestaat op het aantreffen van resten van ondergronds en/of bovengronds militair erfgoed.²⁸ Er hebben tijdens de Tweede Wereldoorlog geen grondgevechten plaatsgevonden bij het plangebied.

Volgens het Verliesregister zijn in Bleiswijk zes vliegtuigcrashes geregistreerd. De meeste zijn in de polder neergekomen, bij slechts één aanduiding staat alleen 'Bleiswijk' aangegeven (T3184). Het gaat om een BF109. De piloot heeft de crash overleefd.²⁹

3.6 Gespecificeerde archeologische verwachting

Binnen het plangebied geldt een middelhoge archeologische verwachting op het aantreffen van resten daterend uit het Mesolithicum en Neolithicum. Deze verwachting houdt verband met de ligging van het plangebied aan de Delft en de Zuidplas. Deze resten worden op een diepte van ca. 5 m onder maaiveld verwacht. Voor de metaaltijden en de Romeinse tijd geldt een lage verwachting, omdat op basis van de landschappelijke ontwikkeling van het gebied met overstromingen vanuit zee en veenvorming het gebied vermoedelijk te nat was voor bewoning. Resten uit de IJzertijd/Romeinse tijd zouden in principe kunnen voorkomen in en op de top van het veenpakket, voor zover dit nog intact aanwezig is. Door de ontginningen vanaf de Middeleeuwen is dit pakket vermoedelijk grotendeels afgegraven. Ook daardoor is een lage archeologische verwachting voor de periode van de Metaaltijden en Romeinse tijd van toepassing.

Voor de periode Middeleeuwen en Nieuwe tijd geldt een hoge archeologische verwachting. Het plangebied is gelegen binnen de historische kern van Bleiswijk en uit de historische kaarten blijkt dat binnen het plangebied sprake is van bebouwing vanaf de 17^e eeuw. Voorlopers van de huidige bebouwing uit de Late Middeleeuwen/ Nieuwe tijd kunnen nog aanwezig zijn onder de huidige bebouwing. Deze wordt verwacht binnen een meter onder maaiveld, op basis van het in 1996 uitgevoerde onderzoek ten noorden van het plangebied. Tevens kunnen resten van de funderingen van Snippenrust of het Rabobank gebouw aanwezig zijn onder het huidige gebouw. Deze resten kunnen zich direct onder de huidige bebouwing bevinden.

²⁶ Wo zak / Leuving 2020.

²⁷ Van der Ham 2010.

²⁸ <http://www.ikme.nl/>.

²⁹

<https://www.verliesregister.studiegroepvuchtoorlog.nl/rs.php?aircraft=&sgo=T3184&date=&location=&pn=&unit=&name=&cemetery=&airforce=&target=&area=&airfield=>

De gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied kan puntsgewijs als volgt worden samengevat:

1. Datering

Binnen het plangebied kunnen de volgende archeologische resten worden aangetroffen:

- Middelhoge archeologische verwachting op het aantreffen van resten van bewoning en menselijke activiteit uit het Mesolithicum en Neolithicum op de Delft of Zuidplas stroomgordel.
- Lage archeologische verwachting op het aantreffen van resten van bewoning en menselijke activiteit uit de Metaaltijden en Romeinse tijd.
- hoge archeologische verwachting op het aantreffen van resten van bewoning en menselijke activiteit uit de periode vanaf de Middeleeuwen tot aan de Nieuwe Tijd.

2. Complextypen

- Semi-permanente nederzetting/jachtkampje (Mesolithicum)
- Nederzetting (Neolithicum t/m Late Middeleeuwen/Nieuwe tijd)

3. Omvang

- Tijdelijke jachtkampjes kunnen een omvang hebben van tientallen vierkante meters of groter;
- Huisplaats: ca. 50-2000 m²

4. Diepteligging

De resten van menselijke activiteit en bewoning vanaf de Late Middeleeuwen/Nieuwe tijd kunnen binnen ca. 1,0 - 1,5 m-mv worden aangetroffen; eventuele oudere resten mogelijk dieper.

5. Gaafheid, conservering

De conservering van organisch materiaal is vermoedelijk goed.

6. Locatie

Archeologische resten kunnen binnen het hele plangebied worden aangetroffen, waarschijnlijk met uitzondering van de huidige kelder.

7. Uiterlijke kenmerken

Nederzetting: een spreiding van vondstmateriaal zoals aardewerk, dierlijk bot, bewerkt natuursteen, metaal etc.; structuren van baksteen en natuursteen, zoals funderingen, muurwerk, vloeren etc.; sporen zoals (verkavelings)greppels, paalgaten en afvalkuilen. Organische materialen, zoals leer, bewerkt of constructiehout, en textiel kunnen met name in diepe sporen goed bewaard zijn gebleven.

8. Mogelijke verstoringen

Binnen het plangebied is verstoring opgetreden vanwege de aanleg van de huidige bebouwing en de sloop van voorgaande bebouwing. Dit kan echter pas vastgesteld worden bij de sloop van de huidige bebouwing.

9. Bedreiging van eventueel aanwezige archeologische waarden

De nieuw aan te leggen funderingen zullen het plangebied tot ca. 1,0 m verstoren. Daarmee raken ze aan het archeologisch niveau van resten uit de Middeleeuwen. De sloop van de huidige bebouwing kan de resten uit de Nieuwe tijd verstoren.

4 Advies vervolgonderzoek

Het plangebied ligt in de historische kern van Bleiswijk, waar in ieder geval al vanaf de 17^e eeuw sprake is geweest van bebouwing, maar mogelijk nog eerder. Ondanks de verstoringen door de huidige bebouwing is het mogelijk om onder de bestaande bebouwing nog resten van bebouwing of bewoning aan te treffen uit de Late Middeleeuwen/Nieuwe tijd. Het gaat dan met name om funderingen, muurresten of vloeren die bij de bouw en sloop van de huidige en vorige gebouwen mogelijk in de grond zijn achtergebleven, dieper gelegen resten zoals beer- of waterputten, of afval- en ophogingspakketten. Deze resten kunnen mogelijk informatie opleveren omtrent de vroege bewoning van Bleiswijk.

De eerste versturende ingreep op het terrein bestaat uit de sloop van de bestaande bebouwing. Daarna zal een appartementencomplex op het terrein verrijzen. De kans dat met de geplande werkzaamheden een behoudenswaardige archeologische vindplaats wordt geschaad moet als groot worden ingeschat. Vestigia *Archeologie & Cultuurhistorie* adviseert op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek om vervolgonderzoek in de vorm van een archeologische begeleiding uit te voeren bij de sloop van de huidige bebouwing onder maaiveld. De bovengrondse sloop kan zonder begeleiding worden uitgevoerd, maar bij het verwijderen van de vloeren en funderingen dient wel een archeoloog aanwezig te zijn. Op basis hiervan kan een inschatting worden gemaakt of ook bij het uitgraven van de bouwkuip nog een begeleiding noodzakelijk is, of dat bij de bouw/sloop van de voorgaande bebouwing reeds alle resten verloren zijn gegaan.

Het is aan het bevoegd gezag, de gemeente Lansingerland, om op basis van dit rapport en het hierin geformuleerde advies een besluit te nemen ten aanzien van eventueel vervolgonderzoek of het beëindigen van het archeologisch onderzoeksproces.

Ook wanneer het plangebied op enig moment op basis van de resultaten van archeologisch onderzoek wordt vrijgegeven voor de voorgenomen ontwikkelingen, blijft de meldingsplicht archeologische toevalsvondst of waarneming van kracht (Erfgoedwet, artikel 5.10 Archeologische toevalsvondst). Aangezien het nooit volledig is uit te sluiten dat tijdens eventueel grondverzet een archeologische toevalsvondst wordt gedaan, is het wenselijk de uitvoerder van het grondwerk te wijzen op de plicht om hiervan zo spoedig mogelijk melding te doen bij het bevoegd gezag, de gemeente Lansingerland, en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Literatuur

- ARKEMA, M./ T. VAN BOSTELEN, 2014: *Bureau- en inventariserend veldonderzoek Rembrandtlaan 44 te Bleiswijk, gemeente Lansingerland*, Heereveen (Antea Group Archeologie 2014/34).
- BAKKER, H. DE/J. SCHELLING, 1989: *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland. De hogere niveaus*, Wageningen (Staring Centrum).
- BERENDSEN, H.J.A., 1997: *Landschappelijk Nederland*, Assen.
- BOSCH, J.E. VAN DEN, 2008: *Archeologisch Bureauonderzoek en Inventariserend veldonderzoek door middel van grondboringen Bouwlocatie Rembrandtlaan 45-47, Bleiswijk, Gemeente Lansingerland*, Heinenoord.
- CENTRAAL COLLEGE VAN DESKUNDIGEN ARCHEOLOGEN, 2018: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie*, versie 4.1, Gouda: <http://sibb.nl/archeologie/richtlijnen/brl-4000>.
- CORVER, B.A., 2016: *Archeologische begeleiding (protocol opgraven) De Vluchtheuvel, Bleiswijk Gemeente Lansingerland*, Noordwijk (IDDS Archeologie rapport 1874).
- D'HONDT, F.G.R., 2009: *Inventariserend Veldonderzoek door middel van proefsleuven Bouwlocatie Brandhorst, Bleiswijk, Gemeente Lansingerland, Tweede fase*, Heinenoord.
- HAM, N.H. VAN DER, 2010: *Archeologisch onderzoek aan de Kerkstraat 6 (achterzijde) te Bleiswijk (gemeente Lansingerland). Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek met boringen*, Capelle aan den IJssel (Rapport A10-100-I).
- MULDER, E.F.J. DE /M.C. GELUK/I.L. RITSEMA/W.E. WESTERHOFF /T.E. WONG (RED.), 2003: *De ondergrond van Nederland*, Houten.
- NALES, T. 2016: *Bleiswijk, Rembrandtlaan 38 Gemeente Lansingerland (Zuid-Holland) Archeologisch bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek (IVO; verkennende fase)*, Utrecht (Transect-rapport 885).
- WESTERHOFF, W.E./T.E. WONG/E.F.J. DE MULDER, 2003: *Opbouw van de ondergrond - Opbouw van het Neogeen en Kwartair*, in: E.F.J. de Mulder/M.C. Geluk/I.L. Ritsema/W.E. Westerhoff/T.E. Wong (red.), *De ondergrond van Nederland*, Houten.
- WILGEN, L.R. VAN, 2006: *Inventariserend Veldonderzoek door middel van grondboringen Bouwlocatie Brandhorst, Bleiswijk*, Heinenoord.
- WILGEN, L.R. VAN, 2008: *Inventariserend Veldonderzoek door middel van proefsleuven Bouwlocatie Brandhorst, Bleiswijk*, Heinenoord.
- WOLZAK, J.A. / J.H.F. LEUVERING, 2020: *Plangebied rioolvervanging Schildersbuurt te Bleiswijk, gemeente Lansingerland ; archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (verkennd booronderzoek)*, Weesp (RAAP-RAPPORT 4715).

Digitale bronnen

- ACTUEEL HOOGTEBESTAND NEDERLAND: <https://ahn.arcgisonline.nl/ahnviewer/>
- ARCHEOLOGISCH INFORMATIESYSTEEM (ARCHIS): <https://archis.cultureelerfgoed.nl/#/login>
- BEELDBANK RIJKSDIENST VOOR HET CULTUREEL ERFGOED: <http://beeldbank.cultureelerfgoed.nl/>
- BODEMLOKET: <http://www.bodemloket.nl/>
- DINOLOKET: <https://www.dinoloket.nl/>
- INDIENINGSKAARTMATERIEEL ERFGOED (IKME): <http://www.ikme.nl/>
- KADASTER, BASISREGISTERS ADRESSEN EN GEBOUWEN (BAG): <https://bagviewer.kadaster.nl/>
- KADASTER, TOEGANGSVERLENING OVER 200 JAAR TOPOGRAFIE: <http://topotijdreis.nl/>
- MIP-OBJECTENDATABASE: <https://www.cultureelerfgoed.nl/publicaties/publicaties/2019/01/01/mip-objecten>
- PUBLIEK DIENSTVERLENING OP DE KAART (PDOK): <https://www.pdok.nl/>
- RUIMTELIJKE PLANNEN: <http://www.ruimtelijkeplannen.nl/web-roo/roo/>

- RJKSMONUMENTENREGISTER: <https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/>
- VERSTORINGSBRONNENKAART: <https://www.cultureelerfgoed.nl/onderwerpen/bronnen-en-kaarten/overzicht/verstoringsbronnenkaart>

Lijst van afbeeldingen, bijlagen en kaarten

Afbeeldingen

Afbeelding 1 Luchtfoto plangebied. Bron: Esri Nederland 2021.....	4
Afbeelding 2 Bestaande situatie in vergelijking met de nieuwe situatie. Bron: KuiperCompagnons / Houweling Architecten.....	8
Afbeelding 3 Aanduiding van de duiker en de kelder binnen de nieuw te realiseren bebouwing. Bron: KuiperCompagnons / Houweling Architecten.....	9
Afbeelding 4 Het plangebied op de archeologische waarden- en beleidskaart Lansingerland. Bron: Kloosterman 2016.....	11
Afbeelding 5 Plangebied aangeduid op Actueel Hoogtemodel Nederland. Bron: ahn.nl.....	13
Afbeelding 6 Uitsnede van de kaart van Balthasar Florisz. van Berckenrode uit 1611. Bron: Nationaal Archief (NL-HaNA_4.ZHPB4_83.1).....	14
Afbeelding 7 Uitsnede van Het Hooge Heemraedtschap van Schielandt door J.J. Stampioen (1684). Bron: Hoogheemraedschap Schieland en de Krimpenerwaard.....	15
Afbeelding 8 Plangebied aangeduid op uitsnede van de Kadastrale kaart 1811-1832: minuutplan Bleiswijk, Zuid Holland, sectie C, blad 01 (MIN08022C01). Bron: RCE Beeldbank.....	16
Afbeelding 9 Plangebied aangeduid op uitsnede van de Bonnekaart 1900. Bron: Esri Nederland.....	17
Afbeelding 10 Plangebied aangeduid op uitsnede van de Topografische kaart 1950. Bron: Esri Nederland.....	17
Afbeelding 11 Plangebied aangeduid op uitsnede van de Topografische kaart 2000. Bron: Esri Nederland.....	18
Afbeelding 12 Dwarsprofiel opgenomen door Archeologische vereniging De Wende in 1996. Bron: Briefrapport R. Toussain 1996.....	22

Tabellen

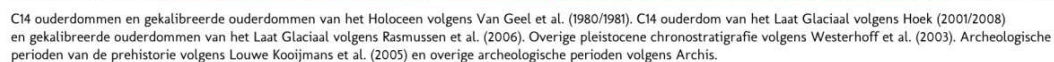
Tabel 1 Archis onderzoeksmeldingen binnen 500 m van het plangebied. Bron: Archis.....	21
---	----

Bijlagen

Bijlage 1:	Overzicht van archeologische en geologische perioden
Bijlage 2:	Grondplan van de bestaande situatie
Bijlage 3:	Grondplan van de nieuwe situatie

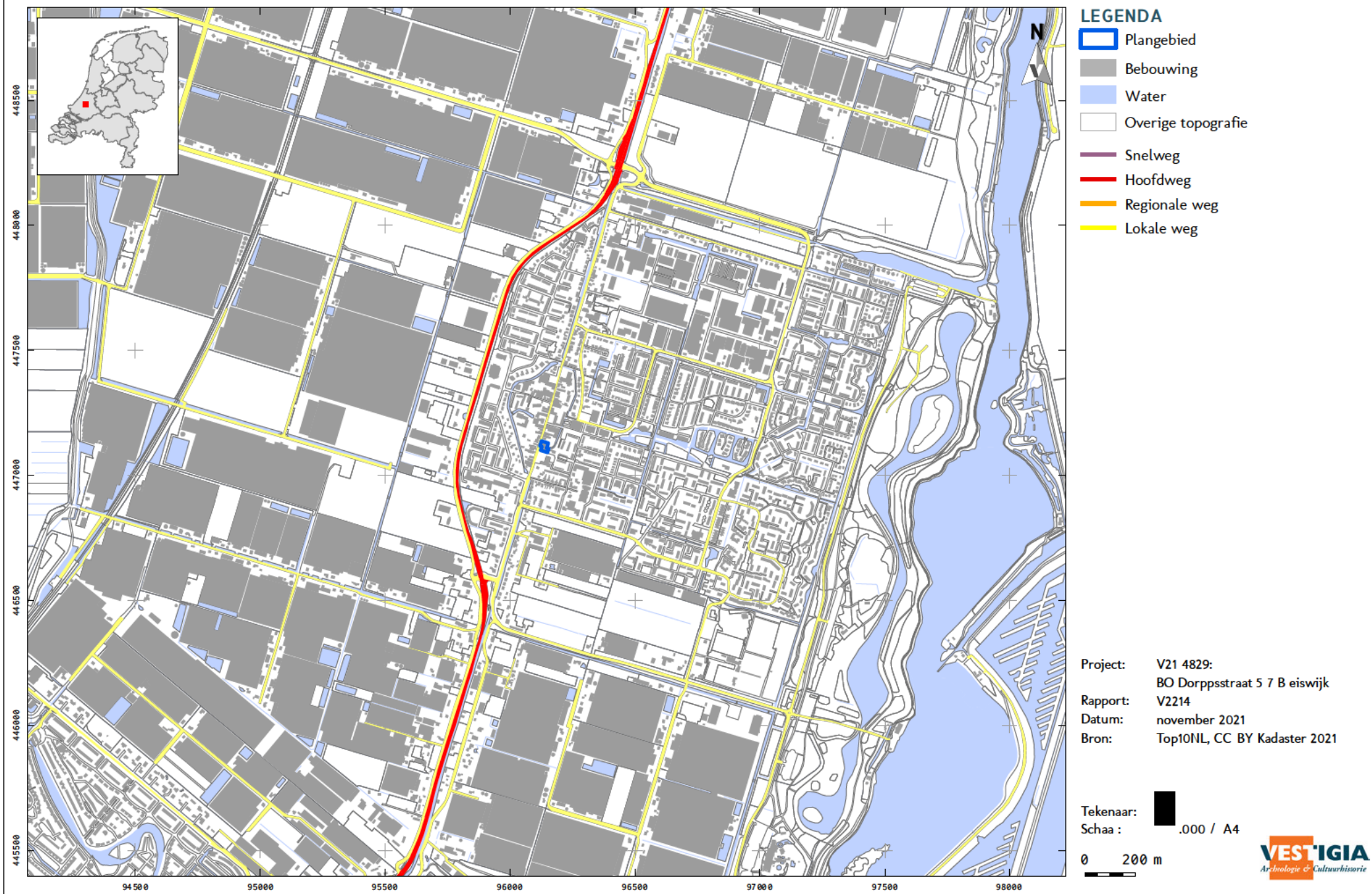
Kaarten

Kaart 1:	Ligging plangebied
Kaart 2a:	Geomorfologische kaart
Kaart 2b:	Bodemkaart
Kaart 2c:	Stroomgordels
Kaart 3:	Archeologie; inventarisatie

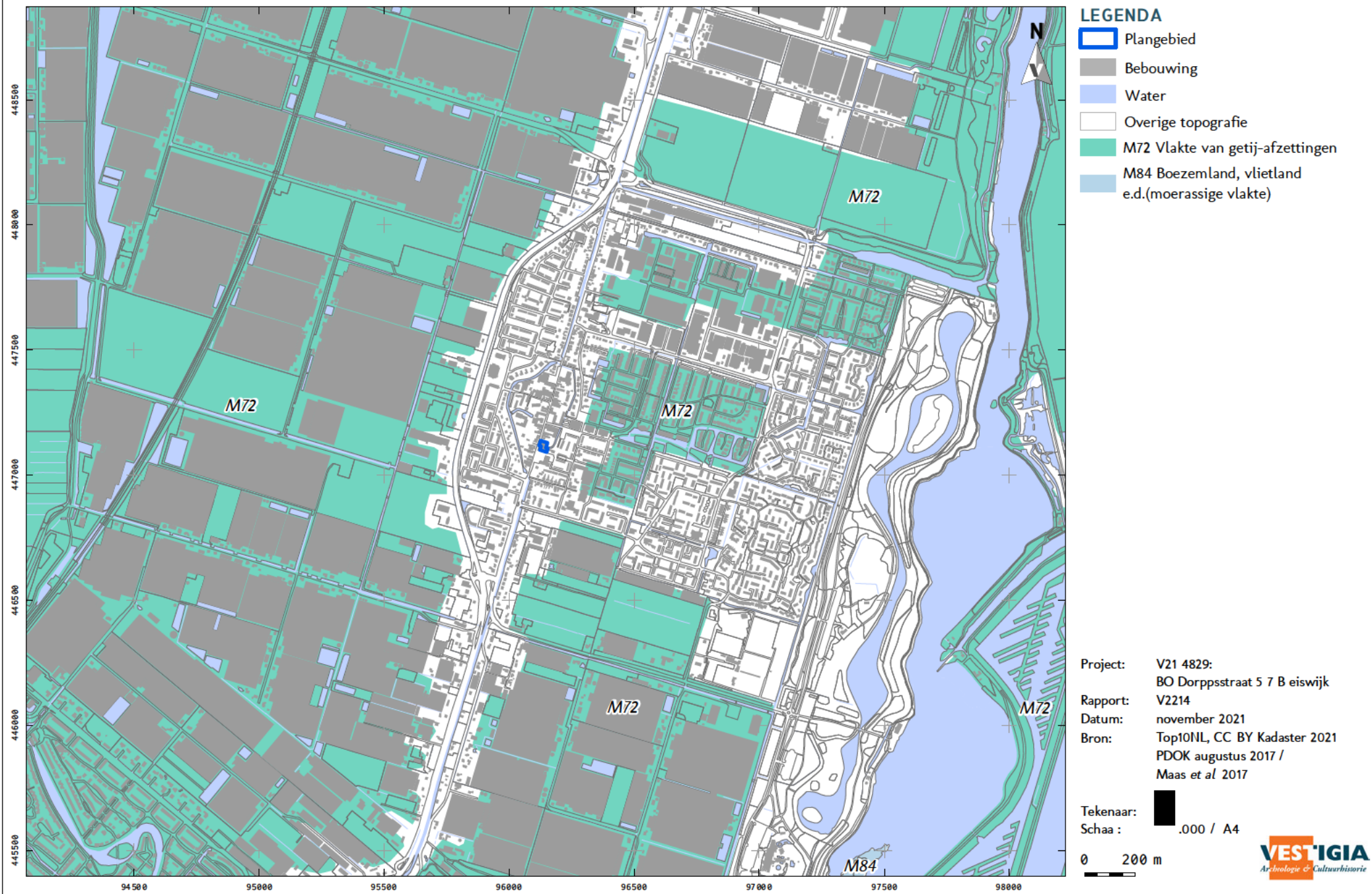

Periode	Van - tot
Vroeg Paleolithicum	Tot 300.000 voor Chr.
Midden Paleolithicum	300.000 voor Chr. - 35.000 voor Chr.
Laat Paleolithicum	35.000 voor Chr. - 8800 voor Chr.
Vroeg Mesolithicum	8800 voor Chr. - 7100 voor Chr.
Midden Mesolithicum	7100 voor Chr. - 6450 voor Chr.
Laat Mesolithicum	6450 voor Chr. - 4900 voor Chr.
Vroeg Neolithicum	5300 voor Chr. - 4200 voor Chr.
Midden Neolithicum	4200 voor Chr. - 2850 voor Chr.
Laat Neolithicum	2850 voor Chr. - 2000 voor Chr.
Vroege Bronstijd	2000 voor Chr. - 1800 voor Chr.
Midden Bronstijd	1800 voor Chr. - 1100 voor Chr.
Late Bronstijd	1100 voor Chr. - 800 voor Chr.
Vroege IJzertijd	800 voor Chr. - 500 voor Chr.
Midden IJzertijd	500 voor Chr. - 250 voor Chr.
Late IJzertijd	250 voor Chr. - 12 voor Chr.
Vroeg Romeinse Tijd	12 voor Chr. - 70 na Chr.
Midden Romeinse Tijd	70 na Chr. - 270 na Chr.
Laat Romeinse Tijd	270 na Chr. - 450 na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450 na Chr. - 1050 na Chr.
Late Middeleeuwen	1050 na Chr. - 1500 na Chr.
Nieuwe Tijd A	1500 na Chr. - 1650 na Chr.
Nieuwe Tijd B	1650 na Chr. - 1850 na Chr.
Nieuwe Tijd C	1850 na Chr. - 1950 na Chr.

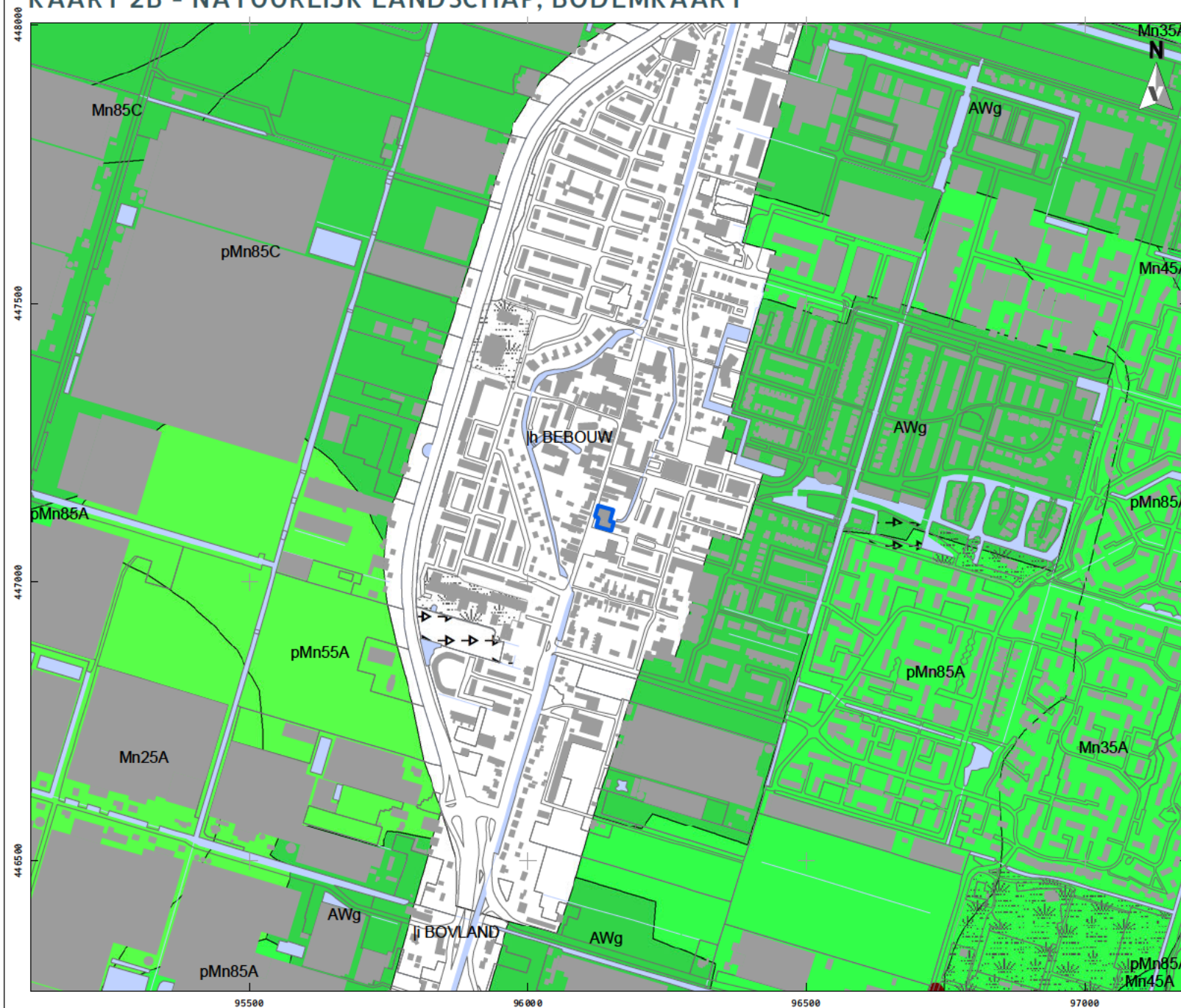
KAART 1 - LIGGING PLANGEBIED

KAART 2A - NATUURLIJK LANDSCHAP, GEOMORFOLOGIE

KAART 2B - NATUURLIJK LANDSCHAP, BODEMKAART

LEGENDA

- Plangebied
- Bebouwing
- Water
- Overige topografie
- Gemodificeerde natuur
- Vergravingen
- Transportleidingen
- pMn55A Kalkrijke leek-
/woudeerdgronden; zavel,
profielverloop 5
- pMn85A Kalkrijke leek-
/woudeerdgronden; klei, profielverloop
5
- pMn85C Kalkarme leek-
/woudeerdgronden; klei, profielverloop
5
- Mn25A Kalkrijke poldervaaggronden;
zware zavel, profielverloop 5
- Mn35A Kalkrijke poldervaaggronden;
lichte klei, profielverloop 5
- Mn45A Kalkrijke poldervaaggronden;
zware klei, profielverloop 5
- Mn85C Kalkarme poldervaaggronden;
klei, profielverloop 5
- AWg Warmoezerijgronden (gerijpt)

Project: V21 4829:
BO Dorpsstraat 5 7 B eiswijk
Rapport: V2214
Datum: november 2021
Bron: Top10NL, CC BY Kadaster 2021
Bodemkaart; PDOK ju i 2017

Tekenaar:
Schaa: .000 / A4

0 200 m

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

KAART 2C - NATUURLIJK LANDSCHAP, STROOMGORDELS

LEGENDA

Plangebied

Bebouwing

Water

Overige topografie

Stroomgordel (datering sedimentatie in C14 jaren voor heden)

204, Zuidplas, (7100-6400)

376, Delft, (8500-7400)

Eindatering in kleuren

6001 - 6500 14C BP = 5400 BC = 7400 cal BP

7001 - 7500 14C BP = 6200 BC = 8200 cal BP

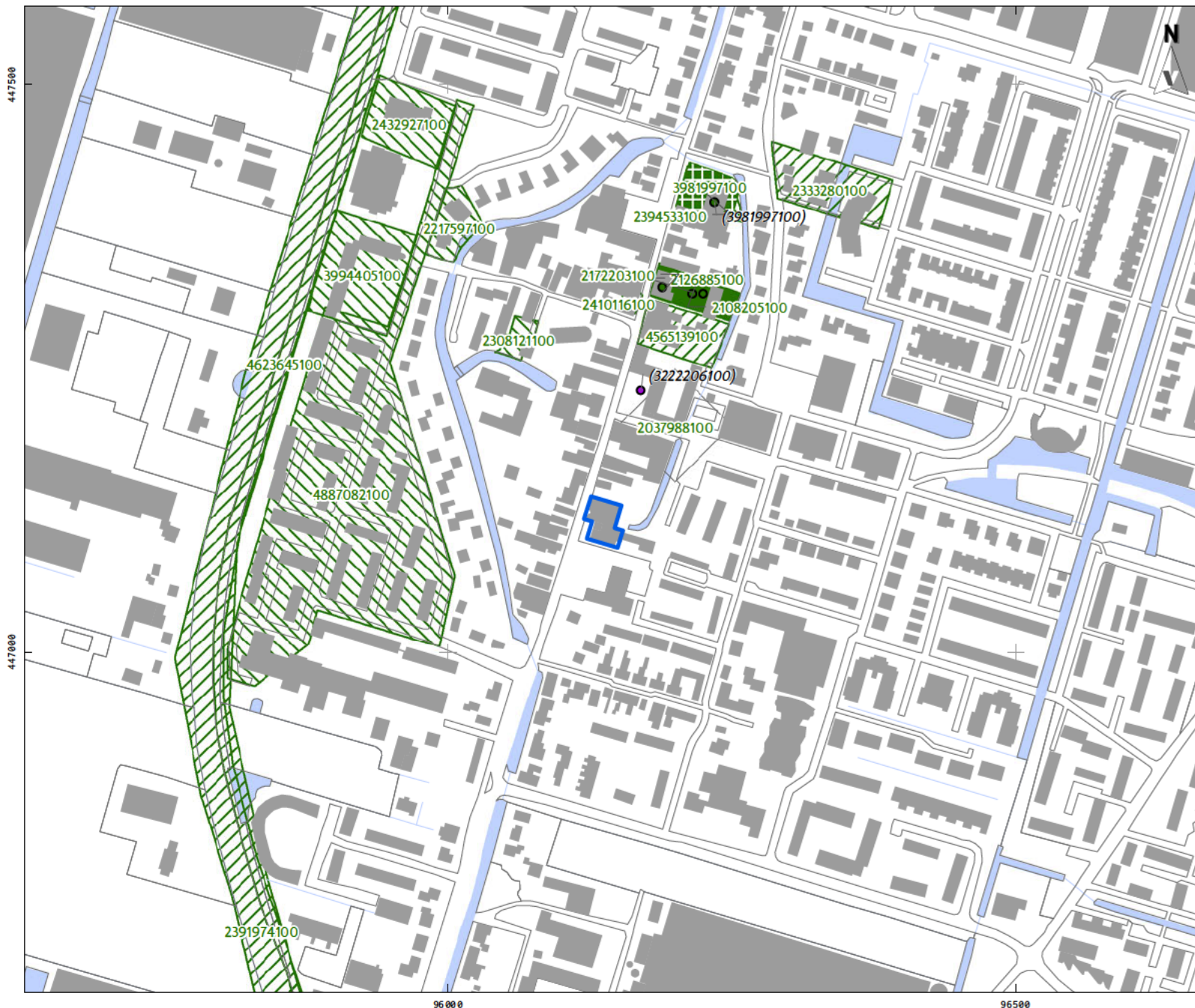
Project: V21 4829:
BO Dorpsstraat 5 7 B eiswijk
Rapport: V2214
Datum: november 2021
Bron: Top10NL, CC BY Kadaster 2021
Stroomgorde s, Cohen *et al* 2012

Tekenaar: .000 / A4
Schaa :

0 100 m

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

KAART 3 - ARCHEOLOGIE

LEGENDA

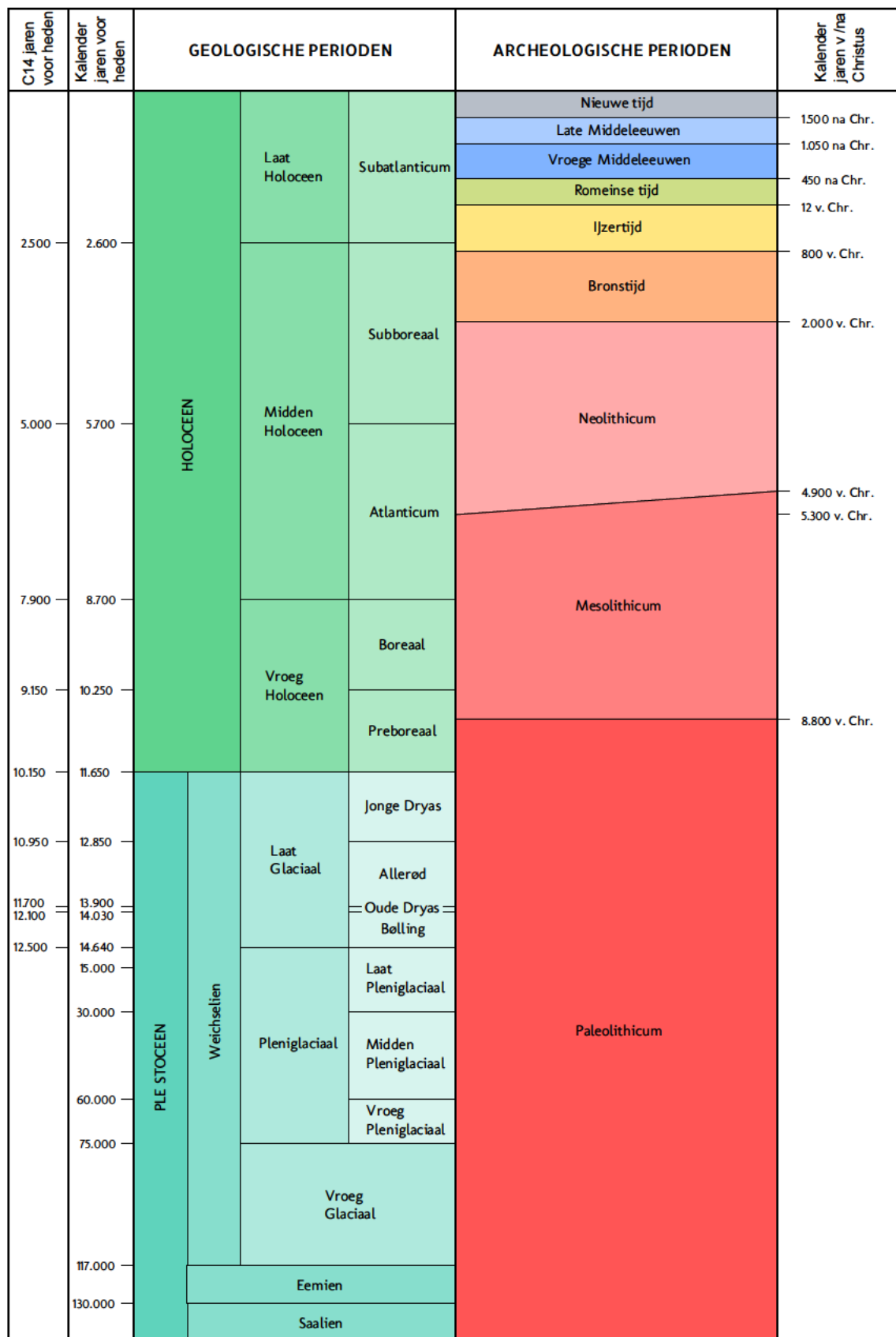
- Plangebied
- Bebouwing
- Water
- Overige topografie
- Vondstlocaties (waarnemingen)
 - Losse vondstlocatie
 - Vondstlocatie gekoppeld aan onderzoek
 - Archeologisch: opgraving of proefsleuven
 - Archeologisch: begeleiding
 - Archeologisch: booronderzoek
 - Archeologisch: bureauonderzoek
 - Onbekend

Project: V21 4829:
 BO Dorpsstraat 5 7 B eiswijk
 Rapport: V2214
 Datum: november 2021
 Bron: Top10NL, CC BY Kadaster 2021
 Onderzoeken, Vondst ocaties
 RCE 2021

Tekenaar: XXXXXXXXXX numenten, RCE 2014
 Schaal: 1:1000 / A4

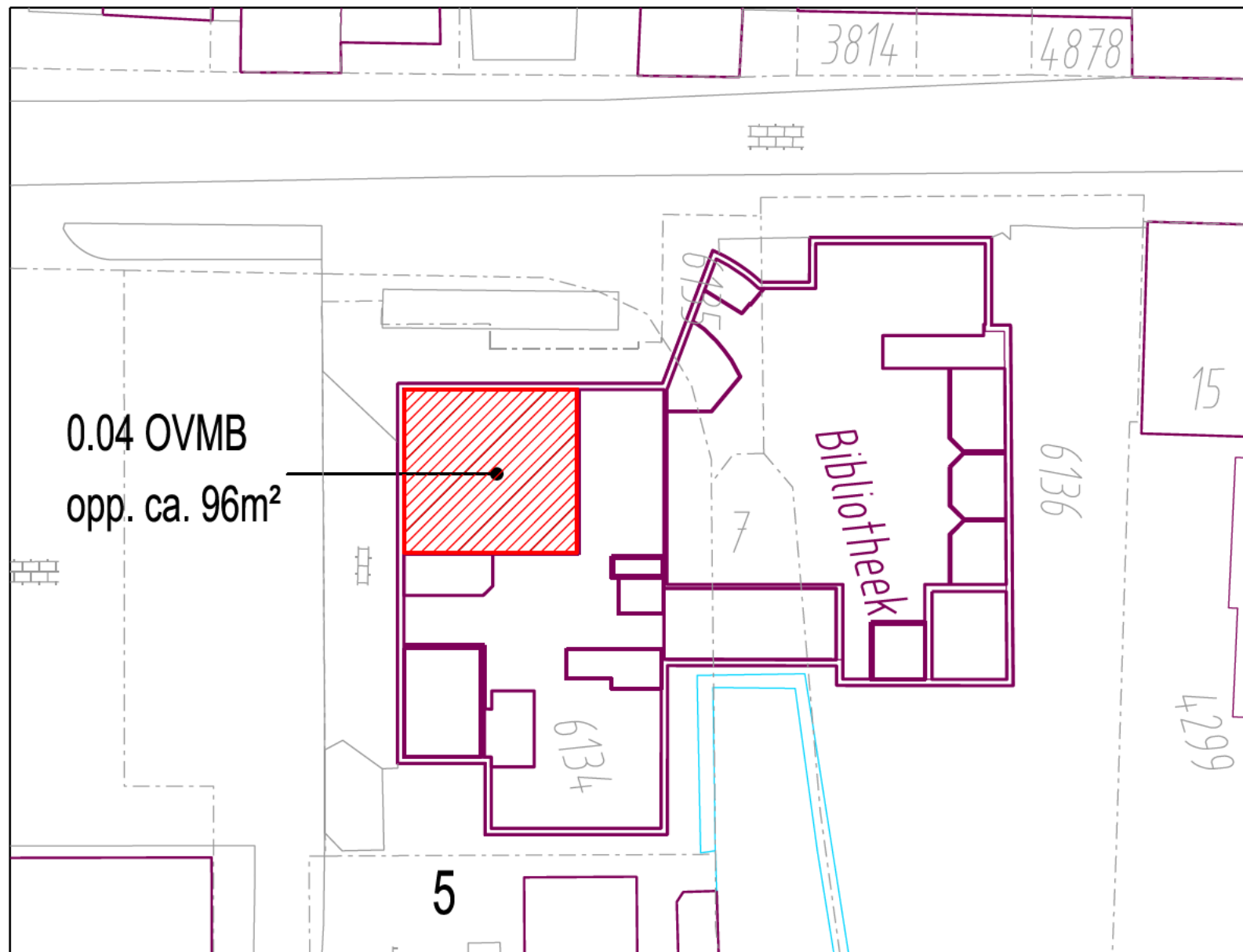
0 100 m

Bijlage 1 Overzicht archeologische en geologische perioden

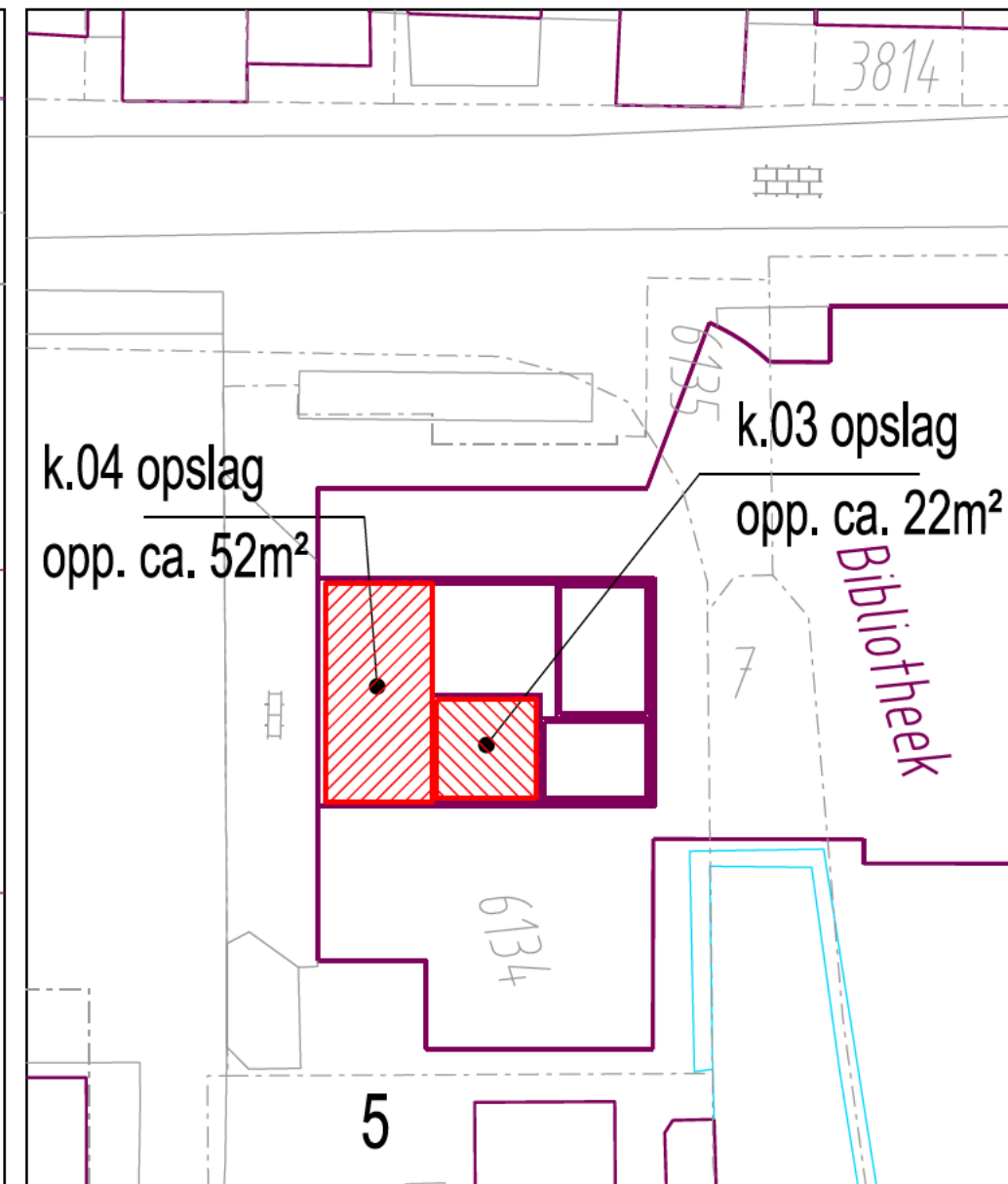

C14 ouderdommen en gekalibreerde ouderdommen van het Holoceen volgens Van Geel et al. (1980/1981). C14 ouderdom van het Laat Glaciaal volgens Hoek (2001/2008) en gekalibreerde ouderdommen van het Laat Glaciaal volgens Rasmussen et al. (2006). Overige pleistocene chronostratigrafie volgens Westerhoff et al. (2003). Archeologische perioden van de prehistorie volgens Louwe Kooijmans et al. (2005) en overige archeologische perioden volgens Archis.

Periode	Van - tot
Vroeg-Paleolithicum	tot 300.000 voor Chr.
Midden-Paleolithicum	300.000-35.000 voor Chr.
Laat-Paleolithicum	35.000-8800 voor Chr.
Vroeg-Mesolithicum	88.00-7100 voor Chr.
Midden-Mesolithicum	7100-6450 voor Chr.
Laat-Mesolithicum	6450-4900 voor Chr.
Vroeg-Neolithicum	5300-4200 voor Chr.
Midden-Neolithicum	4200-2850 voor Chr.
Laat-Neolithicum	2850-2000 voor Chr.
Vroege-Bronstijd	2000-1800 voor Chr.
Midden-Bronstijd	1800-1100 voor Chr.
Late-Bronstijd	1100-800 voor Chr.
Vroege-IJzertijd	800-500 voor Chr.
Midden-IJzertijd	500-250 voor Chr.
Late-IJzertijd	250-12 voor Chr.
Vroeg-Romeinse tijd	12 voor-70 na Chr.
Midden-Romeinse tijd	70-270 na Chr.
Laat-Romeinse tijd	270-450 na Chr.
Vroege-Middeleeuwen	450-1050 na Chr.
Late-Middeleeuwen	1050-1500 na Chr.
Nieuwe Tijd A	1500-1650 na Chr.
Nieuwe Tijd B	1650-1850 na Chr.
Nieuwe Tijd C	1850-1950 na Chr.

begane grond

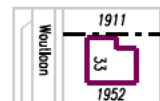

kelder

LEGENDA

 Te huur maatschappelijke pand;
Dorpsstraat 5-7 (bg en kelder)

VERKLARINGEN

bestaande bebouwing,
kadastrale- en
topografische gegevens

0.04 OVMB (bg) = ca. 96m²

k.03 opslag (kelder) = ca. 22m²

k.04 opslag (kelder) = ca. 52m²

Totaal opp. = ca. 170m²

ALGEMENE OPMERKINGEN:

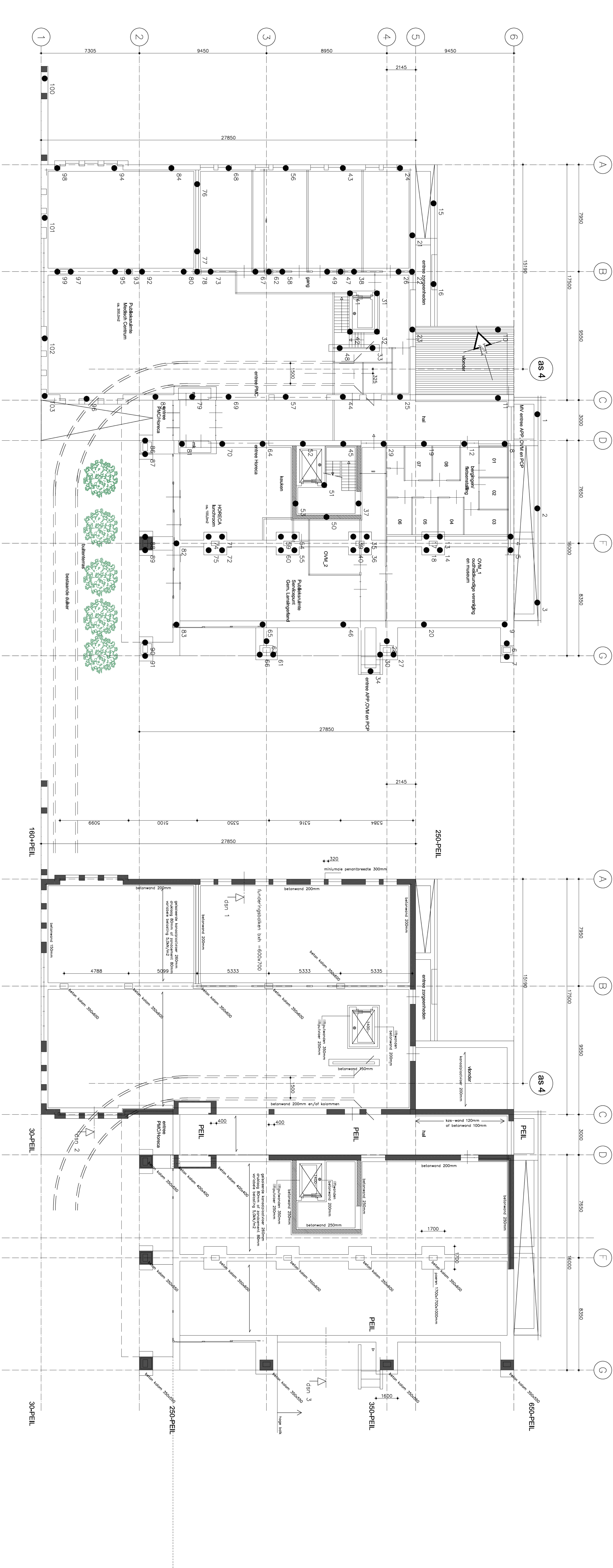
HOOGTEMATEN IN METERS T.O.V. N.A.P.
LENGTEMATEN IN METERS

DEFINITIEF

Aan deze tekening
kunnen geen rechten
worden ontleend.

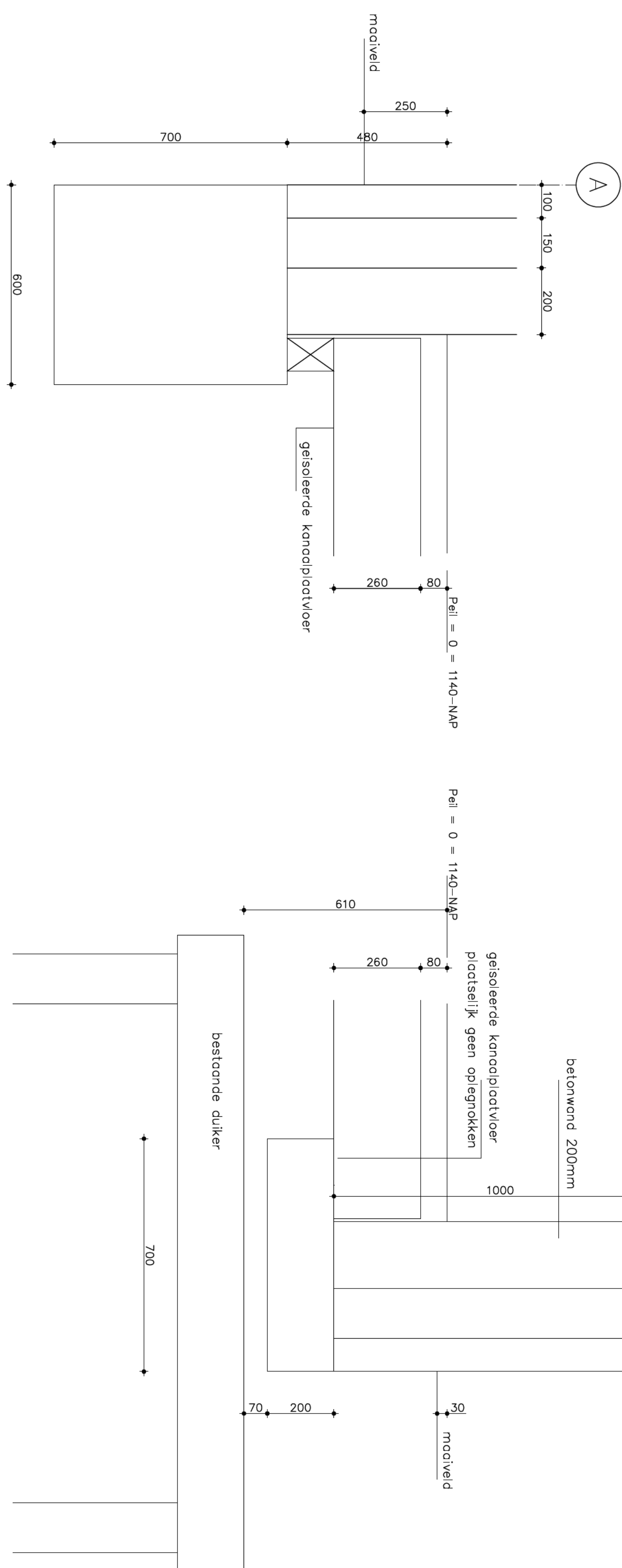

TOEGEVOEGD	VERTOEGEVOEGD	BT	TT	BT
DATUM	OMSCHRIJVING	WIJZ.	GET.	GEZ.
GEMEENTE Lansingerland AFDELING RUIMTELIJKE ONTWIKKELING filenaam: 000LAN-00-EXP-ISO-K119_150824.dgn				
Bleiswijk, De Snip, Dorpsstraat 5-7 Verhuurtekening Perceel BWK02 C6134, opp. ca. 170m²				
GETEKEND: SoM	BESTEK: -	SCHAAL: 1:350		
DATUM: 20-08-2015	WIJK: -	FORMAAT: A3		
GEZIEN: W.v. Leeuwen	BLAD: 1/1	NR.: K119-150824.dgn		

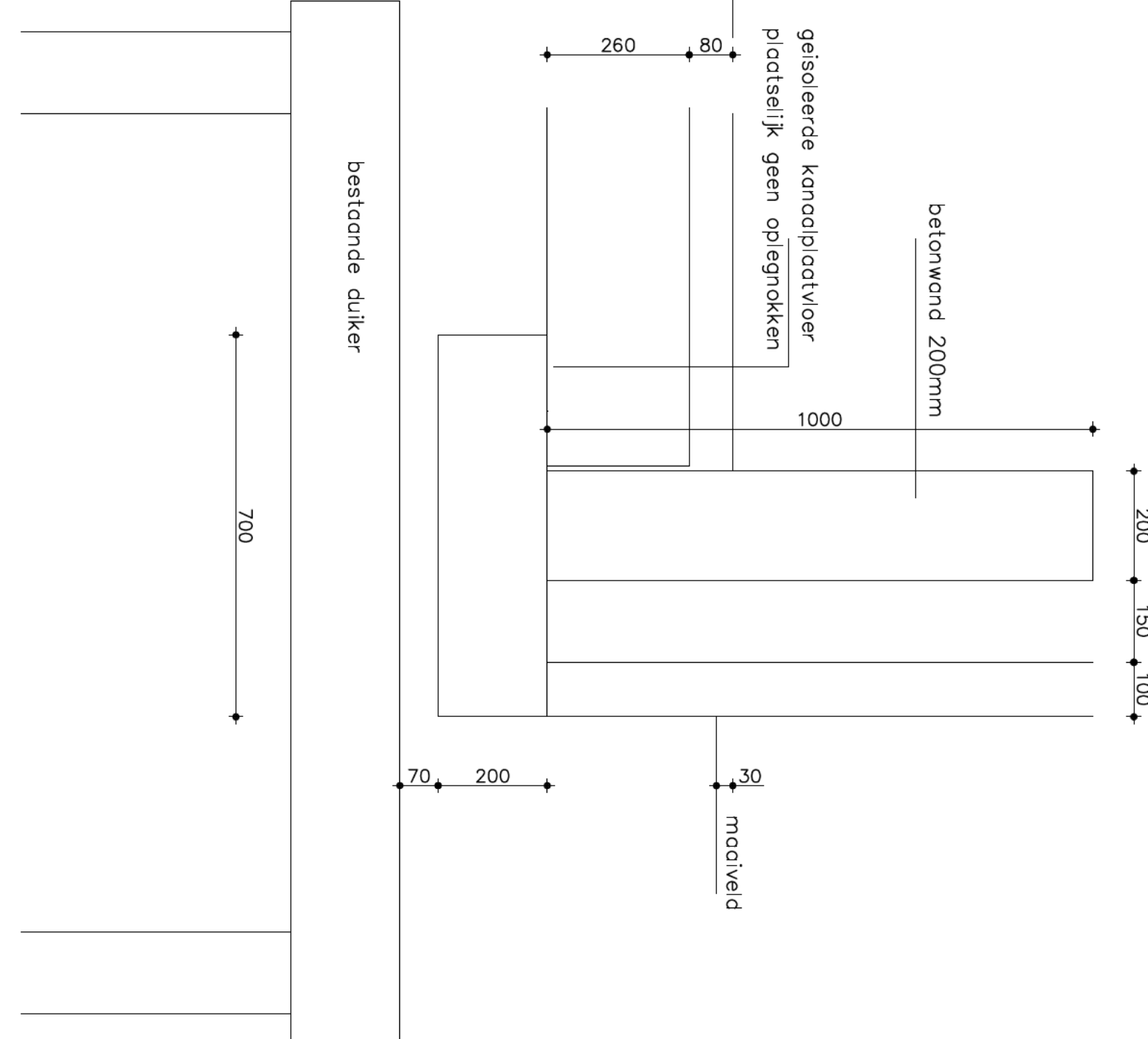

paleoplan

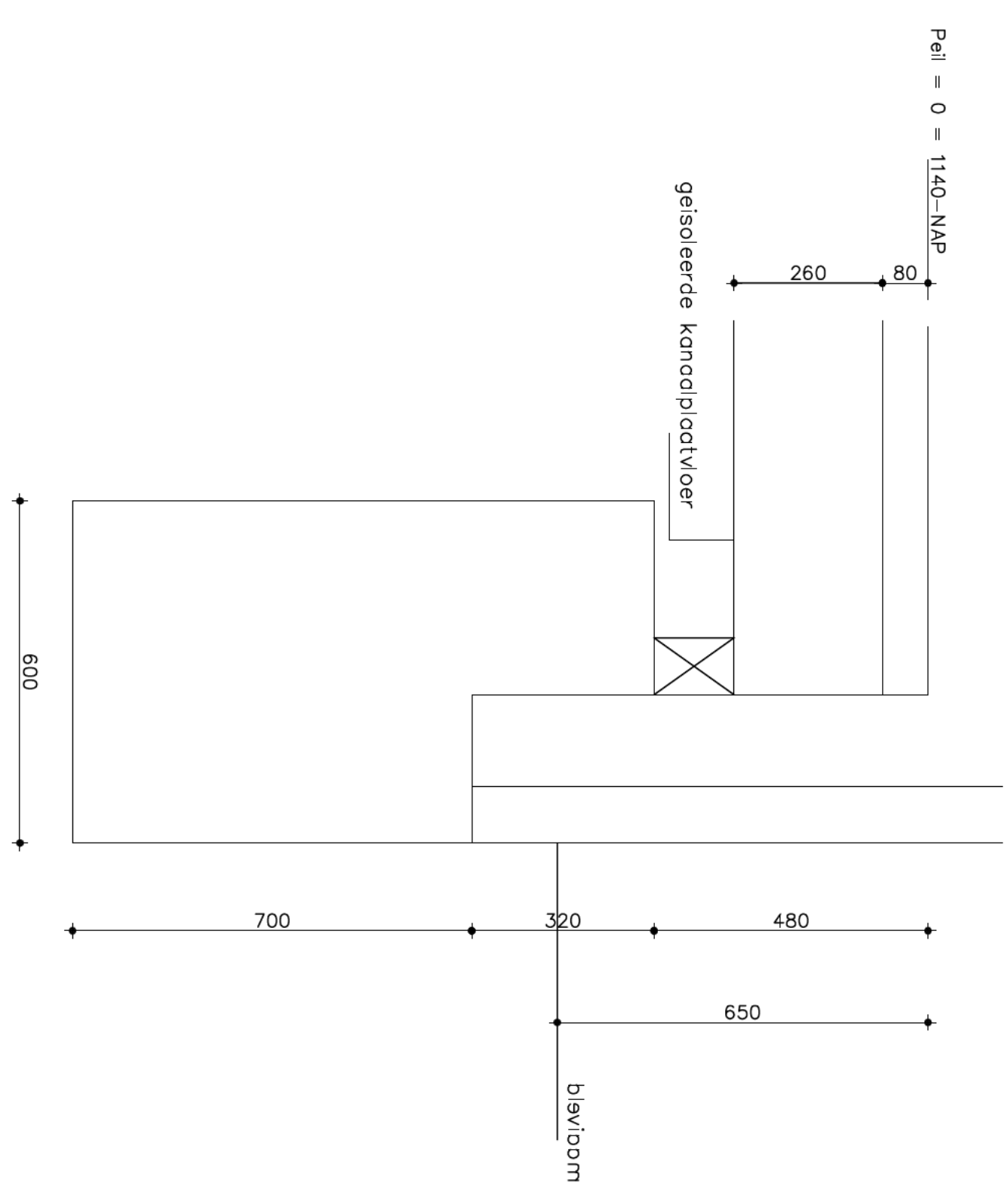
-103 stuks DPA-palen, diameter 410mm, leng 18m
-op basis van een sondering in de omgeving

dsn 1

dsn 2

dsn 3

fundering

-balken bkn = 600x700mm

geborende kantoorvloer, vierde h= 280mm dik (totaal 400mm)
p.k.c.werkslag = 1,60kN/m² (60mm zandverlichting)
-of- p.k.c.werkslag = 2,0kN/m² (60mm gewapende drukslag bij tegels)
-dk = 5,0kN/m² (verdere betasting)
-stortbetasting = 8,0kN/m²
-u.bij < 0,0024

drogende beton wanden en kolommen op bg-nivo

-brandwerendheid nooddegaopconstructie 90min. (Zuid-gebouw)
-brandwerendheid nooddegaopconstructie 60min. (Noord-gebouw)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

This text was set using the following freely available font software:

Allerta Copyright (c) 2010, Matt McInerney (<http://pixelspread.com>),
with Reserved Font Name Allerta.

Inconsolata_dz Copyright (c) 2006, Raph Levien (<http://www.levien.com>),
with Reserved Font Name <Inconsolata>.
Copyright (c) 2009, David Zhou (<http://blog.nodnod.net/>)
with Reserved Font Name <Inconsolata_dz>.

Molengo_Vestigia Copyright (c) 2007, Denis Moyogo Jacquerye,
with Reserved Font Name <Molengo>.
Copyright (c) 2011, Vestigia BV Archeologie & Cultuurhistorie (www.vestigia.nl),
with Reserved Font Name <Molengo_Vestigia>; available at www.vestigia.nl/fonts.

This Font Software is licensed under the SIL Open Font License, Version 1.1.
The license is available with a FAQ at: <http://scripts.sil.org/OFL>

Vestigia BV *Archeologie & Cultuurhistorie*
Spoorstraat 5
3811 MH Amersfoort
Nederland

Telefoon 033 277 92 00
E-mail info@vestigia.nl
Website www.vestigia.nl

K.v.K. Gooien Eem and 32078894

Erfgoedingenieurs

“Engineering the past, creating the future”

